

ZATWIERDZIŁ:

DZIEKAN
dr hab. Piotr Wędzialski prof. US

INSTRUKCJA BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO

dla

**Uniwersytet Szczeciński
Centrum Transferu Wiedzy i Innowacji
„SERVICE INTER-LAB”
ul. Cukrowa 12, 71-004 Szczecin**

OPRACOWAŁ:

**RZECZOZNAWCA DO SPRAW ZABEZPIECZEŃ
PRZECIWOPOŻAROWYCH**

mgr inż. Piotr Spodnieński Nr opr 469/2004

Szczecin 2013 r.

KARTA AKTUALIZACJI

Lp.	Data aktualizacji	Co podlegało aktualizacji	Podpis
1.	2.	3.	4.
1	20.02.2013 r.	Opracowanie pierwotne	
2.	27. XI 15 r.	<p>Pctny dokument. Wobec od omieszczenia do dnia obecnej aktualizacji nie zostały wprowadzone zmiany poprawki do lub poprawki w warunkach odmiany p-p-100-0-0</p>	<p>SPECJALISTA ds. ochr. ppoż. Inż. Zbigniew Chudy</p>
3.	17. X 2017.	<p>Od ostatniej aktualizacji do dnia obecnej aktualizacji warunki ochrony p-p-100-0-0 nie uległy poprawce</p>	<p>SPECJALISTA ds. ochr. ppoż. Inż. Zbigniew Chudy</p>

1. WSTĘP	- 5 -
2. PODSTAWA OPRACOWANIA	- 5 -
3. CEL OPRACOWANIA	- 6 -
4. WARUNKI OCHRONY PRZECIWPOŻAROWEJ, WYNIKAJĄCE Z PRZEZNACZENIA OBIEKTU, SPOSOBU UŻYTKOWANIA, JEGO WARUNKÓW TECHNICZNYCH, W TYM ZAGROŻENIA WYBUCEM	- 7 -
4.1. CHARAKTERYSTYKA OGÓLNA OBIEKTU	- 7 -
4.2. WARUNKI OCHRONY PRZECIWPOŻAROWEJ	- 8 -
4.2.1. <i>Odległość od obiektów sąsiadujących.....</i>	- 8 -
4.2.2. <i>Gęstość obciążenia ogniowego w pomieszczeniach</i>	- 8 -
4.2.3. <i>Kategoria zagrożenia ludzi i ilość osób mogących przebywać w budynku</i>	- 8 -
4.2.4. <i>Ocena zagrożenia wybuchem pomieszczeń oraz przestrzeni zewnętrznych.....</i>	- 8 -
4.2.5. <i>Podział obiektu na strefy pożarowe.....</i>	- 8 -
4.2.6. <i>Klasa odporności pożarowej budynku oraz odporność ogniowa i stopień rozprzestrzeniania ognia elementów budowlanych.....</i>	- 9 -
4.2.7. <i>Klasa odporności ogniowej.....</i>	- 9 -
4.2.8. <i>Klasa odporności ogniowej ściany oddzielenia przeciwpożarowego</i>	- 9 -
4.2.9. <i>Warunki ewakuacji</i>	- 10 -
4.2.10. <i>Przeciwpożarowy wyłącznik prądu</i>	- 11 -
4.2.11. <i>Drogi pożarowe</i>	- 11 -
4.2.12. <i>Wyposażenie obiektu w gaśnice.....</i>	- 11 -
4.2.13. <i>Zaopatrzenie w wodę do zewnętrznego gaszenia pożaru.....</i>	- 12 -
4.3. SZCZEGÓŁOWY OPIS WYBRANYCH INSTALACJI PRZECIWPOŻAROWYCH	- 12 -
4.3.1. <i>Instalacja sygnalizacji alarmu pożaru (SAP).....</i>	- 12 -
4.3.2. <i>Instalacja dźwiękowego sygnału ostrzegawczego DSO</i>	- 12 -
4.3.3. <i>Stany alarmowe w budynku</i>	- 13 -
4.3.4. <i>Procedury działania w stanach alarmowych</i>	- 13 -
4.3.4.1. <i>Stan alarmu I".....</i>	- 13 -
4.3.4.2. <i>Stan alarmu II".....</i>	- 14 -
4.3.4.3. <i>Zadania dla systemu DSO.....</i>	- 14 -
4.3.4.4. <i>Zasady rozgłaszania alarmów przez DSO.....</i>	- 15 -
5. SPOSÓB PODDAWANIA PRZEGLĄDOM TECHNICZNYM I CZYNNOŚCIOM KONSERWACYJNYM STOSOWANYCH W OBIEKCIE URZĄDZEŃ PRZECIWPOŻAROWYCH I GAŚNIC	- 16 -
5.1. TERMINY SERWISOWANIA I PRZEGLĄDÓW INSTALACJI ORAZ URZĄDZEŃ	- 16 -
6. ARAKTERYSTYCZNE DLA DANEGO OBIEKTU POTENCJALNE ŹRÓDŁA POWSTANIA POŻARU I DROGI JEGO ROZPRZESTRZENIANIA.	- 17 -
6.1. POTENCJALNE ŹRÓDŁA POWSTANIA POŻARU.....	- 17 -
6.2. DROGI ROZPRZESTRZENIANIA SIĘ POŻARU	- 18 -
7. USTALENIA OGÓLNE.....	- 19 -
8. PRZEPISY PROFILAKTYCZNE W ZAKRESIE OCHRONY PPOŻ.....	- 20 -
9. ZASADY ZABEZPIECZANIA PRAC NIEBEZPIECZNYCH POŻAROWO.....	- 23 -
9.1. ZASADY ORGANIZACYJNE PRZY USTALANIU ZABEZPIECZEŃ PRZECIWPOŻAROWYCH PRAC POŻAROWO - NIEBEZPIECZNYCH.....	- 24 -

9.2.	OBOWIAZKI OSÓB ZWIĄZANYCH Z PRACAMI NIEBEZPIECZNYMI POD WZGLĘDEM POŻAROWYM	- 24 -
9.3.	ZASADY WYKONYWANIA PRAC NIEBEZPIECZNYCH POŻAROWO	- 25 -
10.	PODRĘCZNY SPRZĘT GAŚNICZY – INFORMACJE OGÓLNE, SPOSOBY UŻYCIA ORAZ STOSOWANIE ZNAKÓW BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO I EWAKUACYJNEGO..	- 26 -
10.1.	PODRĘCZNY SPRZĘT GAŚNICZY	- 27 -
10.2.	OZNAKOWANIE OBIEKTÓW W ZNAKI EWAKUACYJNE ORAZ BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO	- 32 -
11.	WYTYCZNE DO PRZEPROWADZANIA EWAKUACJI OSÓB I MIENIA	- 34 -
11.1.	OGŁOSZENIE EWAKUACJI I ZASADY JEJ PRZEPROWADZANIA.....	- 34 -
11.2.	WSKAZANIA DLA OSÓB PRZEBYWAJĄCYCH NA TERENIE OBIEKTU	- 38 -
11.3.	PRZEPROWADZENIE EWAKUACJI W SPOSÓB ZORGANIZOWANY	- 39 -
12.	INSTRUKCJA ALARMOWANIA W PRZYPADKU POWSTANIA POŻARU.....	- 40 -
12.1.	ALARMOWANIE.....	- 40 -
12.2.	ŚRODKI OGŁASZANIA ALARMU	- 40 -
12.3.	AKCJA RATOWNICZO – GAŚNICZA	- 41 -
12.4.	ZABEZPIECZENIE POGORZELISKA.....	- 41 -
13.	ZADANIA I ODPOWIEDZIALNOŚĆ PRACOWNIKÓW W ZAKRESIE BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO	- 41 -
13.1.	ODPOWIEDZIALNOŚĆ PRACOWNICZA.....	- 42 -
13.2.	ODPOWIEDZIALNOŚĆ REKTORA OBIEKTU.....	- 42 -
14.	SZKOLENIE Z ZAKRESU BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO	- 43 -
14.1.	CEL I ZAKRES SZKOLEŃ	- 43 -
14.2.	ZASADY ORGANIZACJI I PROWADZENIE SZKOLEŃ	- 43 -
14.3.	RODZAJE SZKOLEŃ PRZECIWOPOŻAROWYCH	- 43 -
14.4.	DOKUMENTACJA SZKOLEŃ	- 44 -
15.	ODPOWIEDZIALNOŚĆ SŁUŻBOWA I KARNA.....	- 44 -
16.	PRZEPISY I LITERATURA.....	- 45 -
17.	ZAŁĄCZNIKI.....	- 45 -
	<i>Załącznik nr 1 – Protokół zabezpieczenia przeciwpożarowego prac pożarowo niebezpiecznych.....</i>	<i>- 45 -</i>
	<i>Załącznik nr 2 – Zezwolenie na prowadzenie prac pożarowo niebezpiecznych.....</i>	<i>- 45 -</i>
	<i>Załącznik nr 3 – Oświadczenie o zapoznaniu się z zasadami bezpieczeństwa pożarowego oraz Instrukcją Bezpieczeństwa Pożarowego</i>	<i>- 45 -</i>
	<i>Załącznik nr 4 – Oświadczenie o odbyciu szkolenia z zakresu bezpieczeństwa pożarowego</i>	<i>- 45 -</i>
	<i>Załącznik nr 5 – Lista osób zapoznanych z Instrukcją Bezpieczeństwa Pożarowego</i>	<i>- 45 -</i>
	<i>Załącznik nr 6 – Wykaz przeprowadzonych Ćwiczeń</i>	<i>- 45 -</i>
	<i>Załącznik nr 7 – Plany ewakuacji.....</i>	<i>- 45 -</i>

1. WSTĘP

Ustawa z 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej [1] stanowi, że ochrona przeciwpożarowa polega na realizacji przedsięwzięć mających na celu ochronę życia, zdrowia, mienia lub środowiska przed pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem.

Właściciel lub użytkownik budynku, obiektu lub terenu, zapewniając jego ochronę przeciwpożarową, obowiązany jest w szczególności:

- przestrzegać przeciwpożarowych wymagań budowlanych, instalacyjnych i technologicznych,
- wyposażyć budynek, obiekt lub teren w sprzęt pożarniczy i ratowniczy oraz środki gaśnicze zgodnie z zasadami określonymi w odrębnych przepisach,
- zapewnić konserwację i naprawy sprzętu oraz urządzeń, zgodnie z zasadami i wymaganiami gwarantującymi sprawne i niezawodne ich funkcjonowanie,
- zapewnić osobom przebywającym w budynku, obiekcie lub na terenie bezpieczeństwo i możliwość ewakuacji,
- przygotować budynek, obiekt lub teren do prowadzenia akcji ratowniczej,
- zaznajomić pracowników z przepisami przeciwpożarowymi,
- ustalić sposoby postępowania na wypadek powstania pożaru,
- czynności z zakresu ochrony przeciwpożarowej mogą wykonywać osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje.

2. PODSTAWA OPRACOWANIA

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów i terenów [4] § 6, ust. 1, nakłada na właściciela zakładu obowiązek wykonania instrukcji bezpieczeństwa pożarowego.

Instrukcja bezpieczeństwa pożarowego, zwana dalej instrukcją określa:

- 1) warunki ochrony przeciwpożarowej, wynikające z przeznaczenia, sposobu użytkowania, prowadzonego procesu technologicznego, magazynowania (składowania) i warunków technicznych obiektu, w tym zagrożenia wybuchem;
- 2) określenie wyposażenia w wymagane urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice oraz sposoby poddawania ich przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym;
- 3) sposoby postępowania na wypadek pożaru i innego zagrożenia;
- 4) sposoby zabezpieczenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym, jeżeli takie prace są przewidywane;
- 5) warunki i organizację ewakuacji ludzi oraz praktyczne sposoby ich sprawdzania;
- 6) sposoby zapoznania użytkowników obiektu, w tym zatrudnionych pracowników, z przepisami przeciwpożarowymi oraz treścią przedmiotowej instrukcji;
- 7) zadania i obowiązki w zakresie ochrony przeciwpożarowej dla osób będących ich stałymi użytkownikami;
- 8) plany obiektów, obejmujące także ich usytuowanie, oraz terenu przyległego, z uwzględnieniem graficznych danych dotyczących w szczególności:

- a. powierzchni, wysokości i liczby kondygnacji budynku,
 - b. odległości od obiektów sąsiadujących,
 - c. parametrów pożarowych występujących substancji palnych,
 - d. występującej gęstości obciążenia ogniowego w strefie pożarowej lub w strefach pożarowych,
 - e. kategorii zagrożenia ludzi, przewidywanej liczby osób na każdej kondygnacji i w poszczególnych pomieszczeniach,
 - f. lokalizacji pomieszczeń i przestrzeni zewnętrznych zaklasyfikowanych jako strefy zagrożenia wybuchem,
 - g. podziału obiektu na strefy pożarowe,
 - h. warunków ewakuacji, ze wskazaniem kierunków i wyjść ewakuacyjnych,
 - i. miejsc usytuowania urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic, kurków głównych instalacji gazowej, materiałów niebezpiecznych pożarowo oraz miejsc usytuowania elementów sterujących urządzeniami przeciwpożarowymi,
 - j. wskazania dojeżdżać do dźwigów dla ekip ratowniczych,
 - k. hydrantów zewnętrznych oraz innych źródeł wody do celów przeciwpożarowych,
 - l. dróg pożarowych i innych dróg dojazdowych, z zaznaczeniem wjazdów na teren ogrodzony;
- 9) wskazanie osób lub podmiotów opracowujących instrukcję.

Do zapoznania się z Instrukcją i przestrzegania jej ustaleń zobowiązani są wszyscy pracownicy (*wg wzorów oświadczeń - załączniki nr 3 i 4*) bez względu na rodzaj wykonywanej pracy i zajmowane stanowisko. Przyjęcie do wiadomości postanowień instrukcji pracownicy potwierdzają w oświadczeniu własnoręcznym podpisem, które powinno być włączone do akt osobowych pracownika.

Postanowienia Instrukcji obowiązują również pracowników firm, przedsiębiorstw, zakładów prowadzących działalność gospodarczą lub wykonujących jakiegokolwiek prace na terenie obiektu.

Umowa o powierzenie prac lub najem obiektów (ich części) musi zobowiązywać wykonawców (najemców) do przestrzegania ustaleń wynikających z treści Instrukcji.

Wykonawcy ponadto zobowiązani są zapoznać z treścią Instrukcji swoich pracowników, którzy potwierdzają przyjęcie do wiadomości jej postanowień własnoręcznym podpisem.

Właściciel lub osoba przez niego wyznaczona ma prawo i obowiązek kontrolować wykonawców (najemców) w zakresie realizacji ww. ustaleń i przestrzegania przez ich pracowników postanowień Instrukcji.

3. CEL OPRACOWANIA

Celem opracowania jest określenie wymagań przeciwpożarowych w zakresie bezpieczeństwa pożarowego, przybliżenie pracownikom zagadnień bezpieczeństwa pożarowego związanych z profilaktyką pożarową oraz zapoznanie pracowników z zadaniami, które należy zrealizować w przypadku powstania pożaru lub innego miejscowego zagrożenia.

4. WARUNKI OCHRONY PRZECIWOŻAROWEJ, WYNIKAJĄCE Z PRZEZNACZENIA OBIEKTU, SPOSOBU UŻYTKOWANIA, JEGO WARUNKÓW TECHNICZNYCH, W TYM ZAGROŻENIA WYBUCHEM

4.1. CHARAKTERYSTYKA OGÓLNA OBIEKTU

Pięciokondygnacyjny, średniowysoki budynek Centrum Transferu Wiedzy i Innowacji "Service Inter-Lab", jest jedną z samodzielnych jednostek Uniwersytetu Szczecińskiego. Budynek jest połączony za pomocą parterowego łącznika z istniejącym, wysokim budynkiem dydaktycznym. Budynek, którego charakter zbliżony jest do dydaktyczno – informatycznego przeznaczony jest do pełnienia roli prekursora w relacji: nauka – gospodarka, na gruncie ekonomicznym.

Przedmiotowy budynek zlokalizowano na działkach 8/42, 8/43, 8/44, 8/45, 8/12, obręb 2126 Szczecin.

Parametry techniczne budynku:

- Długość budynku głównego: 127,49 m
- Szerokość budynku: 15,935 m
- Wysokość: 19,60 m w najwyższym punkcie od poziomu terenu koryta do szczytu ścianki attyki ostatniego piętra.
- Kubatura: 39 402,5 m³
- Powierzchnia całkowita: 9 982,12 m²
- Powierzchnia użytkowa: 8 425,74 m²
- Powierzchnia zabudowy: 2 359,05 m²
- Liczba kondygnacji: 5

Budynek jest wyposażony w następujące urządzenia instalacje z zakresu ochrony przeciwpożarowej:

- główny przeciwpożarowy wyłącznik prądu,
- wyłączniki dźwigów,
- instalacja odgromowa,
- instalacja oświetlenia ewakuacyjnego,
- fluorescencyjne oznakowanie ewakuacyjne,
- instalacja hydrantów wewnętrznych FI-25,
- klapy przeciwpożarowe w kanałach wentylacyjnych na granicy stref pożarowych,
- instalacja klap oddymiających klatki schodowe, wraz z osprzętem do automatycznego otwierania drzwi wyjściowych z klatek schodowych za pośrednictwem central oddymiania,
- instalacja wykrywania pożaru za pomocą czujek dymu z centralą pożarową na parterze,
- instalacja dźwiękowego systemu ostrzegawczego (DSO) służącego do automatycznego rozgłoszenia alarmów,
- instalacja wykrywczą – odcinająca wyciek gazu w kotłowni gazowej oraz główny kurek gazu,

- gaśnice proszkowe (GP) oraz gaśnica plynowa do gaszenia gorących olejów w kuchni (GWP-AF),
- drzwi przeciwpożarowe zamykające otwory w przestrzeniach ruchu na granicy stref pożarowych,
- drzwi dymoszczelne dzielące korytarze ewakuacyjne na odcinki o długości < 50 m,
- uszczelnienie przejść instalacyjnych w elementach oddzielen i wydzieli przeciwpożarowych.

Instalacje bytowe w budynku:

- instalacje elektryczne z instalacją SAP, instalacją nagłaśniania DSO
- instalacje wody zimnej i ciepłej wraz z instalacją hydrantową
- instalacja kanalizacji sanitarnej
- instalacja centralnego ogrzewania
- instalacje wentylacji mechanicznej i klimatyzacji

4.2. WARUNKI OCHRONY PRZECIWPOŻAROWEJ

4.2.1. ODLEGŁOŚĆ OD OBIEKTÓW SĄSIADUJĄCYCH

Budynek zlokalizowany jest w stosunku do obiektów sąsiadujących w odległości Płn-Wsch 40,3m, Płn-Zach 25m, Płd-Zach 15,6m.

4.2.2. GĘSTOŚĆ OBCIĄŻENIA OGNIOWEGO W POMIĘSZCZENIACH

Ze względu na zaliczenie budynku do kategorii Zagrożenia Ludzi nie wyznacza się gęstości obciążenia ogniowego. Należy jedynie przyjąć iż w pomieszczeniach technicznych gęstość obciążenia ogniowego nie przekroczy 500 MJ/m².

4.2.3. KATEGORIA ZAGROŻENIA LUDZI I ILOŚĆ OSÓB MOGĄCYCH PRZEBYWAĆ W BUDYNKU

Zgodnie z § 209, ust. 2 Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 marca 2009, w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie [3] poszczególne strefy pożarowe zaliczono do kategorii zagrożenia ludzi ZL III oraz ZL I

Przewidywana liczba osób mogących przebywać w obiekcie zostanie corocznie określona na podstawie zarządzenia Rektora.

4.2.4. OCENA ZAGROŻENIA WYBUCHEM POMIĘSZCZEŃ ORAZ PRZESTRZENI ZEWNĘTRZNYCH

Nie występują pomieszczenia oraz przestrzenie zagrożone wybuchem.

4.2.5. PODZIAŁ OBIEKTU NA STREFY POŻAROWE

Budynek podzielony został na strefy pożarowe o powierzchni mniejszej niż dopuszczalna 5 000 m².

W budynku zaprojektowano:

- a) 5 stref głównych, tj.:
 - strefa S1, obejmująca część piwnicy zaliczaną do kat. ZL III część parteru ZL III o powierzchni 386,5 m²,

- strefa S2, obejmująca część techniczno – gospodarczą w piwnicy zaliczana do grupy PM o gęstości obciążenia ogniowego $Q < 500 \text{ MJ/m}^2$ o powierzchni $484,41 \text{ m}^2$,
- strefa S3, obejmująca parterowy łącznik oraz część wejściową w obrębie klatki K1 zaliczany do kategorii ZL I o powierzchni $639,43 \text{ m}^2$. W skład tej strefy, w części parterowej wchodzi także wydzielone pożarowo pomieszczenia kotłowni gazowej i stacji transformatorowej (pomieszczenia te są wydzielone na zasadach szczególnych),
- strefa S4, obejmująca I, II i część III piętra o łącznej powierzchni $3\,641,96 \text{ m}^2$, zaliczana do kategorii ZL III. W skład tej strefy wchodzi wydzielone pożarowo ścianami klasy min EI 60 i drzwiami EI 30 pomieszczenie serwerów na I piętrze,
- strefa S5, obejmująca część III piętra o powierzchni $1\,446,77 \text{ m}^2$, zaliczana do kategorii zagrożenia ludzi ZL I;

b) 9 tzw. strefpożarowych równoważnych, tj.:

- Klatka schodowa K1, zamykana od strony wszystkich przyległych pomieszczeń drzwiami pożarowymi klasy EI 30 i wyposażona w klapę oddymiającą,
- klatka schodowa K2- wydzielona i wyposażona tak samo, jak klatka K1,
- klatka schodowa K3- wydzielona i wyposażona tak samo, jak klatka K1,
- szyby dźwigowe nr D1, D2, D3, D4, D5 i D6 obudowane ścianami klasy REI 60, zamknięte drzwiami klasy EI 30 i oddymiane przewodem wentylacyjnym łączącym te szyby z przestrzenią zewnętrzną o powierzchni min 1% powierzchni szyby.

Szachty z instalacjami biegnącymi pionowo przez budynek posiadają ścianki klasy min. EI 120 (jest to wystarczające do zabezpieczenie międzystrefowego a "wejście" instalacji do szachtów w najniższej strefie pożarowej są uszczelnione do klasy EI stropów.

4.2.6. KLASA ODPORNOŚCI POŻAROWEJ BUDYNKU ORAZ ODPORNOŚĆ OGNIOWA I STOPIEŃ ROZPRZESTRZENIANIA OGNI ELEMENTÓW BUDOWLANYCH

Budynek został zaprojektowany i wykonany w klasie „B” odporności pożarowej.

4.2.7. KLASA ODPORNOŚCI OGNIOWEJ

Klasę odporności ogniowej elementów budynku określa poniższa tabela:

Klasa odporności pożarowej budynku	Klasa odporności ogniowej elementów budynku					
	główna konstrukcja nośna	konstrukcja dachu	strop	ściana zewnętrzna	ściana wewnętrzna	przekrycie dachu
1	2	3	4	5	6	7
„A”	R 240	R 30	REI 120	EI 120	EI 60	RE 30
„B”	R 120	R 30	REI 60	EI 60	EI 30	RE 30
„C”	R 60	R 15	REI 60	EI 30	EI 15	RE 15
„D”	R 30	(-)	REI 30	EI 30	(-)	(-)
„E”	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)

Oznaczenia w tabeli:

R -nośność ogniowa (w minutach), określona zgodnie z Polską Normą dotyczącą zasad ustalania klas odporności ogniowej elementów budynku,

E -szczelność ogniowa (w minutach), określona jw.,

I -izolacyjność ogniowa (w minutach), określona jw.,

4.2.8. KLASA ODPORNOŚCI OGNIOWEJ ŚCIANY ODDZIELENIA PRZECIWPOŻAROWEGO

W budynku nie występują oddzielenia pożarowe.

Klasę odporności ogniowej ściany oddzielenia przeciwpożarowego określa poniższa tabela:

Klasa odporności pożarowej budynku	Klasa odporności ogniowej				
	elementów oddzielenia przeciwpożarowego		drzwi przeciwpożarowych lub innych zamknięć przeciwpożarowych	drzwi z przedsiönka przeciwpożarowego	
	ścian i stropów, z wyjątkiem stropów w ZL	stropów w ZL		na korytarz i do pomieszczenia	na klatkę schodową
1	2	3	4	5	6
"A"	RE I 240	RE I 120	E I 120	E I 60	E 60
"B" i "C"	RE I 120	RE I 60	E I 60	E I 20	E 30
"D" i "E"	RE I 60	RE I 30	E I 30	E I 15	E 15

4.2.9. WARUNKI EWAKUACJI

Warunki ogólne

Z pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi powinna być zapewniona możliwość ewakuacji w bezpieczne miejsce na zewnątrz budynku lub do sąsiedniej strefy pożarowej, bezpośrednio albo drogami komunikacji ogólnej, zwanymi dalej "drogami ewakuacyjnymi".

Ze strefy pożarowej, powinno być wyjście bezpośrednio na zewnątrz budynku lub przez inną strefę pożarową. W pomieszczeniach, od najdalszego miejsca, w którym może przebywać człowiek, do wyjścia ewakuacyjnego na drogę ewakuacyjną lub do innej strefy pożarowej albo na zewnątrz budynku, powinno być zapewnione przejście, zwane dalej „przejściem ewakuacyjnym” w strefach zaliczonych do kategorii PM o powierzchni $> 1\,000\text{ m}^2$ nie powinno przekraczać 100 m. Przejścia, o którym mowa powyżej, nie powinny prowadzić łącznie przez więcej niż trzy pomieszczenia.

Szerokość przejścia ewakuacyjnego w pomieszczeniu przeznaczonym na pobyt ludzi, należy obliczać proporcjonalnie do liczby osób, do których ewakuacji ono służy, przyjmując, co najmniej 0,6 m na 100 osób, lecz nie mniej niż 0,9 m.

Szerokość drzwi ewakuacyjnych należy dostosować do liczby osób mogących przebywać jednocześnie w pomieszczeniu, przyjmując 0,6 m szerokości wyjścia na 100 osób, lecz nie mniej niż 0,9 m ewakuacyjnych w świetle ościeżnicy. Wyjścia ewakuacyjnych pomieszczeń na drogi ewakuacyjne powinny być zamykane drzwiami. Zabrania się stosowania do celów ewakuacji drzwi obrotowych i podnoszonych. Ponadto stosowanie drzwi rozsuwanych, jeżeli służą one wyłącznie do ewakuacji, jest zabronione.

Szerokość poziomych dróg ewakuacyjnych oblicza się przyjmując 0,6 m szerokości na 100 osób mogących przebywać jednocześnie na danej kondygnacji, lecz nie mniej niż 1,4 m. Wysokość dróg ewakuacyjnych nie może być mniejsza niż 2,2 m, natomiast wysokość przejścia, drzwi, lub lokalnego obniżenia – 2 m.

Na drogach ewakuacyjnych miejsca, w których zastosowano pochylnie lub stopnie umożliwiające pokonanie różnicy poziomów, powinny być wyraźnie oznakowane.

Długość drogi ewakuacyjnej od wyjścia z pomieszczenia na tę drogę do wyjścia do innej strefy pożarowej lub na zewnątrz budynku nazywa się „dojściem ewakuacyjnym”.

Szczegółowe Warunki ewakuacji dla obiektu

- A. Ewakuacje poziomą w budynku stanowią korytarze z których zapewniono dojście o długości $< 10\text{ m}$ do wydzielonych i oddymianych klatek schodowych – przy 1 dojściu w części ZL I, dojście o długości $< 20\text{ m}$ do wydzielonych i oddymianych klatek schodowych – przy 1 dojściu w części ZL III i PM oraz

- dojścia o długości krótszej niż dopuszczalne 80 m do sąsiednich klatek schodowych lub strefy pożarowej – przy 2 dojściach
- B. Ewakuacje pionową zapewniają klatki schodowe w części „K1” , „K2” i „K3”, wyposażone w klapy oddymiające otwierane automatycznie na sygnał z własnej czujki dymu poprzez centralkę sterującą – zasilającą i siłownik elektryczny.
 - C. Wszystkie ciągi komunikacyjne służące ewakuacji wyposażone w fluorescencyjne oznakowanie ewakuacyjne oraz oświetlenie awaryjno – ewakuacyjne.
 - D. Należy zwrócić szczególną uwagę na utrzymywanie w należytym stanie drogi prowadzącej od wyjść ewakuacyjnych do miejsca zbiórki po ewakuacji. Jej stan musi umożliwiać swobodne przemieszczanie się osób ewakuowanych.

4.2.10. PRZECIWPOŻAROWY WYŁĄCZNIK PRĄDU

Obiekt zakładu został wyposażony w przeciwpożarowy wyłącznik prądu realizowany poprzez przyciski zlokalizowane przy głównych wyjściach z obiektu.

4.2.11. DROGI POŻAROWE

Warunki ogólne

Droga pożarowa powinna przebiegać wzdłuż dłuższego boku budynku. Dla budynków, których szerokość jest większa niż 60 m należy doprowadzić drogę pożarową z dwóch jego stron. Pomiędzy drogą i ścianą budynku nie powinny występować stałe elementy zagospodarowania terenu o wysokości przekraczającej 3 m lub drzewa. Obiekty budowlane, powinny mieć połączenie z drogą pożarową, utwardzonym dojściem o szerokości minimalnej 1,5 m i długości nie większej niż 50 m, tych wyjść ewakuacyjnych z obiektu budowlanego, poprzez które jest możliwy dostęp, bezpośrednio lub drogami ewakuacyjnymi, do każdej strefy pożarowej. Minimalna szerokość drogi pożarowej powinna wynosić 4 m, a jej nachylenie podłużne nie powinno przekraczać 5%. Najmniejszy promień zewnętrznego łuku drogi pożarowej powinien wynosić co najmniej 11 m. Droga pożarowa powinna być zakończona placem manewrowym o wymiarach co najmniej 20 m x 20 m lub w inny sposób umożliwiać dojazd do obiektu budowlanego i powrót pojazdu bez cofania. Wymaganie to nie dotyczy końcowego odcinka drogi pożarowej o długości do 15 m.

Istotnym aspektem jest właściwe oznakowanie drogi pożarowej w sposób czytelny tak aby kierowcy nie pozostawiali na przedmiotowej drodze pojazdów, które w momencie zaistnienia zagrożenia uniemożliwiły by dojazd jednostek ochrony ppoż.

Warunki szczegółowe obiektu

Bezpośredni dojazd do obiektu możliwy jest poprzez zjazd z ul. Krakowskiej. Drogi i place przy obiekcie są utwardzone nawierzchnią betonową.

4.2.12. WYPOSAŻENIE OBIEKTU W GAŚNICE

Przy rozmieszczaniu oraz ustalaniu rodzaju podręcznego sprzętu gaśniczego w obiekcie należy stosować następujące zasady:

- co najmniej jedna jednostka sprzętu gaśniczego o masie środka gaśniczego 2 kg (3 dm^3) powinna przypadać na każde 100 m^2 ,
- sprzęt powinien być umieszczony w miejscach widocznych i łatwo dostępnych oraz długość dojścia nie powinna przekraczać 30 m,
- oznakowanie miejsc usytuowania sprzętu powinno być zgodne z Polskimi Normami,

- do sprzętu powinien być zapewniony dostęp o szerokości, co najmniej 1 m,
- sprzęt należy umieszczać w miejscach nie narażonych na uszkodzenia mechaniczne oraz działanie źródeł ciepła,
- dobrać gaśnice z odpowiednim środkiem gaśniczym w zależności od występujących w danym pomieszczeniu materiałów palnych.

W obiekcie zaplanowano następujące ilości i rodzaje gaśnic:

- GP 4x ABC - 50 szt. (część socjalno - biurowa)
- GWP 4 AF - 2 szt. (część produkcyjno - magazynowa i kotłownia)

Lokalizację gaśnic przedstawiono w załącznikach graficznych niniejszej instrukcji.

4.2.13. ZAOPATRZENIE W WODĘ DO ZEWNĘTRZNEGO GASZENIA POŻARU

Niezbędną ilość wody do zewnętrznego gaszenia pożaru określa się na 20 dm³/s. Zaopatrzenie wodne do zewnętrznego gaszenia pożaru stanowią hydranty nadziemne DN 80 zlokalizowane w terenie obiektu.

4.3. SZCZEGÓŁOWY OPIS WYBRANYCH INSTALACJI PRZECIWPOŻAROWYCH

4.3.1. INSTALACJA SYGNALIZACJI ALARMU POŻARU (SAP)

Budynek jest wyposażony w instalację wykrywcą pożaru z centralką CSP usytuowaną na parterze w wydzielonym ścianami klasy EI 60, drzwiami klasy EI 30 i stropem REI 60 pomieszczeniu przeznaczonym dla ochrony fizycznej.

Ochroną SAP objęto wszystkie pomieszczenia we wszystkich obszarach, wg wytycznych dotyczących budowy instalacji SAP wydanych przez PKN, na podstawie projektu wykonawczego uzgodnionego z rzeczoznawcą ds. zabezpieczeń przeciwpożarowych.

Instalację zaprojektowano tak, aby uwzględniała podział budynku na strefy pożarowe. W instalacji nie wolno i nie stosowano sygnalizatorów dźwiękowych, gdyż budynek jest wyposażony w dźwiękowy system ostrzegania DSO.

Instalacja SAP będzie sterować niektórymi urządzeniami w budynku, generalnie w obszarze strefy pożarowej, w której pożar pozostał. Instalacja SAP nie może sterować klapami oddymiającymi w klatkach schodowych, a także nie będzie sterować klapami pożarowymi w kanałach wentylacyjnych. Centralka SAP po wejściu w stan alarmu 1° poda sygnał do central dźwigowych w celu nakazania zjazdu /wjazdu/ kabinom będącym w ruchu i w oczekiwaniu na poziom parteru.

4.3.2. INSTALACJA DŹWIĘKOWEGO SYGNAŁU OSTRZEGAWCZEGO DSO

Instalacją DSO są objęte wszystkie pomieszczenia poza obszarami wyłączonymi z alarmowania takie jak: pomieszczenia bez obecności ludzi, niewielkie pomieszczenia gospodarczo-techniczne, w których przewiduje się sporadyczne przebywanie ludzi w bardzo krótkim czasie, niewielkie pomieszczenia "przejściowe", w których przebywanie ludzi ograniczone jest w praktyce tylko do czasu potrzebnego na ich przejście.

Instalację DSO wykonano tak, aby dana linia głośnikowa obsługiwała jedną całą lub tylko część danej strefy pożarowej, przy czym głośniki zainstalowane w strefach S1 do S5 oraz w strefach klatek schodowych K1, K2 i K3.

4.3.3. STANY ALARMOWE W BUDYNKU

W budynku będą ogłaszane komunikaty alarmowe o zagrożeniach pożarowych przez głośniki DSO na "polecenie" z centrali SAP:

- pożarze wewnętrznym w danej strefie pożarowej S1, S3 itd. (automatycznie) i w opcji "przez mikrofon strażaka" przez kierującego akcją, zgodnie z Instrukcją Bezpieczeństwa Pożarowego,
- innych zagrożeniach: terrorystycznych, technicznych, chemicznych, meteorologicznych poprzez "mikrofon strażaka" przez odpowiednią osobę - zagrożenia te mogą wystąpić tak wewnątrz, jak i na zewnątrz budynku.

Jednocześnie, wraz z ogłoszeniem komunikatów przez głośniki DSO, będą podjęte przez centralę SAP procedury mające na celu załączanie bądź wyłączanie urządzeń i instalacji mających wpływ na bezpieczeństwo pożarowe w budynku. Centrala SAP podejmie procedury automatycznie (bez zgody człowieka) w zależności od stopnia alarmu, w jakim się znajduje, w ustalonym czasie (t).

Rozróżnia się 2 stopnie alarmu, tj. I^o i II° w centrali SAP:

- alarm I^o w centrali SAP będzie uruchomiony po upływie max $t_d = 30$ s od jego detekcji przez 1 czujkę dymu oraz w każdym przypadku otrzymanie informacji z centrali oddymiania po otwarciu kłapy oddymiającej w klatce schodowej,
- alarm II° w centrali SAP będzie uruchomiony automatycznie po upływie 180 s od wejścia centrali na I^o alarmu, jeżeli w tym czasie służba dyżurna lub inna osoba nie dokona sprawdzenia rejonu, w którym wykryto pożar i nie zareaguje w następujący sposób:
 - ✓ nie skasuje alarmu I^o (oznacza to, że pożar nie powstał) lub
 - ✓ potwierdzi przyciskiem ręcznego ostrzegania pożarowego (ROP) fakt zaistnienia pożaru,
- alarm II° w centrali SAP nastąpi także w przypadku: wciśnięcia dowolnego przycisku ROP oraz po uruchomieniu się instalacji oddymiającej w dowolnej klatce schodowej, jeżeli sygnał o uruchomieniu się tej instalacji nie zostanie potwierdzony/uznany za fałszywy przez służbę dyżurną w ciągu 180s.

4.3.4. PROCEDURY DZIAŁANIA W STANACH ALARMOWYCH

4.3.4.1. STAN ALARMU I^o

Czas - O do 30 s (po upływie t_d) (sygnał dźwiękowy i optyczny w pomieszczeniu służby dyżurnej).

Zadania:

a) dla służby dyżurnej:

- udać się w rejon zagrożenia wskazany przez centralę SAP (czujki adresowalne) i potwierdzić lub wykluczyć zdarzenie; skasować alarm, jeżeli fałszywy - czas na wykonania zadania max 180 s,
- w przypadku, gdy alarm jest prawdziwy (pożar - zadymienie), wcisnąć przycisk ROP i podjąć działania wg Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego;

b) dla centrali SAP:

- przekazać sygnał do central dźwigowych w celu zasterowania windami znajdującymi się w ruchu i w oczekiwaniu, tak aby zjechały na parter. Po zjechaniu na parter drzwi szybowe do kabin muszą zostać otwarte i pozostać w takiej pozycji.

4.3.4.2. STAN ALARMU II°

Czas - 180 s po upływie alarmu I^o, albo natychmiast po wciśnięciu przycisku ROP.

Zadania:

- a) dla służby dyżurnej:
 - prowadzić czynności określone Instrukcją Bezpieczeństwa Pożarowego
- b) dla centrali SAP:
 - uruchomić dźwiękowy system ostrzegawczy w strefie objętej pożarem i w strefach sąsiednich,
 - zdjąć (odłączyć) napięcie z central wentylacyjno – klimatyzacyjnych w całym budynku oraz podać sygnał o zagrożeniu do centrali wykrywczą gaz w celu zamknięcia dopływu gazu do central grzewczo – wentylacyjnych zlokalizowanych na dachu budynku.
 - wyłączyć kontrolę KD w strefie pożarowej, w której powstał pożar , jeżeli znajdują się w niej drzwi z obustronną kontrolą dostępu
 - zdjąć napięcie z elektroztrzymaczy przy drzwiach pożarowych i dymoszczelnych.

4.3.4.3. ZADANIA DLA SYSTEMU DSO

Informacje wyjściowe

Dźwiękowy System Ostrzegawczy realizuje swoje zadania poprzez nadawanie komunikatów głosowych odtwarzanych automatycznie przez centralę DSO, albo też nadawanych bezpośrednio przez osobę upoważnioną (kierownik akcji ratowniczo-gaśniczej lub osoba przez niego wskazana) za pomocą tzw. mikrofonu strażaka.

Centrala DSO odtwarza wgrane komunikaty ostrzegawcze na sygnał otrzymywany po alarmie II° z centrali SAP. Centrala DSO odtwarzać będzie automatycznie 2 rodzaje komunikatów, tj.:

- a) komunikaty o bezpośrednim zagrożeniu konieczności opuszczenia budynku (ewakuacja),
- b) komunikat o wystąpieniu zagrożenia w sąsiedniej części budynku braku zagrożenia dla rejonu, w którym ten komunikat jest odtwarzany.

Ponadto przez tzw. "mikrofon strażaka" osoby upoważnione mogą nadawać inne komunikaty określone przez kierującego akcją ratowniczo-gaśniczą.

Treść przykładowych komunikatów odtwarzanych automatycznie przez centralę DSO może być następująca:

Komunikat nr 1 o zagrożeniu (ewakuacyjny)

UWAGA, UWAGA: Szanowni Państwo,
W części budynku, w której przebywacie wystąpił problem techniczny
groźący pożarem. Prosimy o przerwanie zajęć i opuszczenie budynku
drogami ewakuacji.

Komunikat ten winien być powtórzony w danej części budynku min 3 – krotnie w jednej sekwencji z 1-minutową przerwą do następnej sekwencji, w której należy powtórnie 3-krotnie go ogłosić.

Ponieważ ewakuacja ludzi ze stref bezpośrednio zagrożonych może wzbudzić nadmierne zainteresowanie w strefach pożarowych sąsiednich, w których to

zagrożenie nie będzie występować, należy nadać w nich komunikaty uspokajające o przykładowej treści:

Komunikat nr 2 - uspokajający

UWAGA, UWAGA: Szanowni Państwo.
W sąsiedniej części budynku nastąpiła awaria techniczna.
Państwo znajdujecie się w strefie bezpiecznej.
Prosimy o normalną kontynuację zajęć.

Komunikat należy powtórzyć 3 – krotnie w 2 sekwencjach, przy czym sekwencja I. winna być nadana w przerwie pomiędzy sekwencjami komunikatu nr 1 nadawanego w strefie zagrożonej.

4.3.4.4. ZASADY ROZGLĄSZANIA ALARMÓW PRZEZ DSO

Zasadniczo ewentualny pożar w budynku winien ograniczyć się tylko do przestrzeni I strefy pożarowej. Biorąc jednak pod uwagę, że są także kondygnacje, na których liczba stref pożarowych jest większa niż I, jak np. III piętro, a osoby znajdujące się w strefie S4 muszą przejść do strefy S5, aby udać się do strefy bezpiecznej, jaką dla nich jest strefa klatki schodowej K3, absolutnie uzasadnionym jest, aby w przypadku pożaru w strefie S5 alarm o zagrożeniu (komunikat nr 1) ogłosić zarówno w strefie S5, jak i w części strefy S4 na tym III piętrze. Rodzaje komunikatów pożarowych (nr 1 lub nr 2), które będzie rozgłaszane centralą DSO w poszczególnych częściach budynku w zależności od miejsca powstania pożaru przedstawia

rodzaj komunikatów alarmowych dla centrali DSO

Lp.	Miejsce (strefa) powstania pożaru lub zadymienia	Komunikat nr 1 w strefach	Komunikat nr 2 w strefach
I	2	3	4
1.	Strefa S1 -piwnica lub parter	S1 i S3 oraz K2 i K3	S2; S4; S5 i K1
2.	Strefa S2	S2 oraz K1	S1, S3, S4 i S5 oraz K2 i K3
3.	Strefa S3	S3 oraz na parterze S1	Piwnica S1, S2, S4, S5 oraz K1, K2, K3
4.	I piętro S4	Cała strefa S4, tj. I, II i III piętro oraz S5, a także K1, K2 i K3	S1,S2iS3
5.	II piętro S4	Cała strefa S4, tj. I, II i III piętro oraz S5, a także K1, K2 i K3	S1,S2iS3
6.	III piętro S4	Cała strefa S4, tj. I, II i III piętro oraz S5, a także K1, K2 i K3	S1,S2iS3
7.	III piętro S5	S5 oraz na III piętrze strefa S4, a także K1, K2 i K3	S1, S2, S3 i S4 na I i III piętrze
8.	K1	K1	S2,S3,S4,S5
9.	K2	K2	S1,S4,S5
10.	K3	K3	S1,S4,S5

5. SPOSÓB PODDAWANIA PRZEGLĄDOM TECHNICZNYM I CZYNNOŚCIOM KONSERWACYJNYM STOSOWANYCH W OBIEKCIE URZĄDZEŃ PRZECIWPÓŻAROWYCH I GAŚNIC

Urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice powinny być poddawane przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym zgodnie z zasadami określonymi w Polskich Normach, dokumentacji techniczno – ruchowej oraz instrukcjach obsługi sprzętu i urządzeń.

Przeglądy techniczne i czynności konserwacyjne powinny być przeprowadzone w sposób zgodny z instrukcją ustaloną przez producenta, **lecz nie rzadziej niż raz w roku**.

Obowiązek konserwacji należy do właściciela urządzeń przeciwpożarowych.

Ze względu na złożoność przeglądów technicznych i czynności konserwacyjnych wynikających z odpowiednich uwarunkowań prawnych dozór nad sieciami i instalacjami przeciwpożarowymi powinien sprawować wykwalifikowany personel legitymujący się odpowiednimi uprawnieniami. Czynności konserwacyjne powinny być wykonywane zgodnie z postanowieniami norm i standardów według, których zostały poszczególne instalacje i systemy zostały wykonane.

5.1. TERMINY SERWISOWANIA I PRZEGLĄDÓW INSTALACJI ORAZ URZĄDZEŃ

Wszelkie przeglądy oraz czynności konserwacyjne prowadzone są w oparciu o poniższą tabelę:

Lp.	Rodzaj przeglądu / czynności konserwacyjnej/	Czasookres wykonania	Wymagania w zakresie wykonawcy	Podstawa prawna
1.	Usuwać zanieczyszczenia z przewodów wentylacyjnych	co najmniej 1 raz w roku, jeżeli częstotliwość nie wynika z warunków użytkowych	Osoby posiadające kwalifikacje mistrza w rzemiośle kominarskim.	§ 34 ust. 2 (4)
2.	Dokonać okresowej kontroli polegającej na sprawdzeniu stanu technicznego: -elementów budynku, budowli i instalacji narażonych na szkodliwe wpływy atmosferyczne i niszczące działanie czynników występujących podczas użytkowania obiektu - instalacji gazowej oraz przewodów kominowych (dymowych, spalinowych, wentylacyjnych).	co najmniej 1 raz w roku	Osoby posiadające kwalifikacje wymagane przy wykonywaniu dozoru nad eksploatacją urządzeń, instalacji oraz sieci energetycznych i gazowych.	art. 62 ust 1(2)
3.	Przeprowadzić przeglądy techniczne i czynności konserwacyjne gaśnic	W okresach i w sposób zgodny z instrukcją ustaloną przez producenta, nie rzadziej niż co 1 rok	Uprawniona firma	§ 3 ust. 2 i 3 (2)
4.	Przeprowadzić przeglądy techniczne i czynności konserwacyjne urządzeń przeciwpożarowych SAP, DSO i oddymiania	Zgodnie z zasadami określonymi w odnośnej dokumentacji techniczno-ruchowej oraz instrukcjach obsługi. - co 3 miesiące	Uprawniona firma	§ 3 ust. 2 i 3 (2)
5.	Prowadzić dla budynku biurowego, książkę obiektu budowlanego	Na stałe	Osoby posiadające uprawnienia budowlane	art. 64 ust.1 i ust.2(4)
6.	Poddać przeglądowi i konserwacji hydranty wewnętrzne i zewnętrzne ppoż.	Co najmniej raz na rok	Uprawniona firma.	§ 10ust 7 (5)
7.	Poddać próbie ciśnieniowej węże stanowiące wyposażenie hydrantów wewnętrznych. Próba winna być przeprowadzona na maksymalne ciśnienie robocze, zgodnie z Polską Normą dotyczącą konserwacji hydrantów wewnętrznych.	Raz na 5 lat	Uprawniona firma	§ 3 ust. 4 (2)
8.	Dokonać okresowej kontroli polegającej	Raz na 5 lat	Powyższe czynności	Art..62 ust 2

	na sprawdzeniu stanu technicznego i przydatności do użytkowania obiektu budowlanego, oraz jego otoczenia. Kontrolą tą powinno być objęte również badanie instalacji elektrycznej i piorunochronnej w zakresie stanu sprawności połączeń, osprzętu, zabezpieczeń i środków ochrony od porażeń, oporności izolacji przewodów oraz uziemień instalacji i aparatów.		powinny wykonywać osoby posiadające uprawnienia budowlane w odpowiedniej specjalności.	(4)
9.	Obiekty zawierające strefę pożarową dla ponad 50 osób będących jej stałymi użytkownikami, powinni przeprowadzać praktyczne sprawdzanie organizacji oraz warunków ewakuacji.	Co najmniej raz na dwa lata	Właściciel, lub użytkownik	§ 13 ust 1 i ust.2 (2)
10.	Poddawać okresowej aktualizacji „Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego”	Co najmniej raz na dwa lata, a także po takich zmianach sposobu użytkowania obiektu lub procesu technologicznego, które wpływają na zmianę warunków ochrony ppoż.	Rzeczoznawca d/s zabezpieczeń przeciwpożarowych, lub osoba posiadająca niezbędne kwalifikacje	§ 6 ust. 3 (2)

6. POTENCJALNE ŹRÓDŁA POWSTANIA POŻARU I DROGI JEGO ROZPRZESTRZENIANIA.

6.1. POTENCJALNE ŹRÓDŁA POWSTANIA POŻARU

Do potencjalnych źródeł powstania pożaru należy zaliczyć:

- a) **Nieostrożność, lekkomyślność lub niedbalstwo, na które składają się w szczególności:**
- wyrzucanie niedopałków papierosów, nie wygaszonych zapalek do koszy z odpadkami materiałów palnych,
 - palenie papierosów i używanie ognia otwartego w miejscach niedozwolonych,
 - pozostawianie bez dozoru włączonych do sieci urządzeń elektrycznych,
 - używanie płynów łatwo zapalnych przy jednoczesnym paleniu tytoniu lub używaniu w pobliżu otwartego ognia,
 - prowadzenie prac pożarowo niebezpiecznych bez zachowania właściwych środków bezpieczeństwa pożarowego.
- b) **Wady urządzeń i instalacji elektrycznych, które są spowodowane:**
- użytkowaniem prowizorycznego sprzętu energetycznego (np. nagrzewającego się, iskrzącego),
 - eksploataowaniem prowizorycznych (zakładanych oraz naprawianych sposobem gospodarczym) instalacji energetycznych oraz urządzeń elektrycznych,
 - złym stanem tablic rozdzielczych instalacji energetycznych, wyłączników, przełączników prądu elektrycznego, itp.,
 - brakiem należytych konserwacji instalacji energetycznych,
 - przeciążeniem sieci energetycznej,
 - naprawianiem bezpieczników sposobem gospodarczym,
 - podpalenia.
 - wyładowania atmosferyczne np. brak konserwacji lub uszkodzenie instalacji odgromowej.
 - nieprzestrzeganie obowiązujących przepisów przeciwpożarowych.
 - nieprawidłowa eksploatacja urządzeń grzewczych.

Możliwość powstania pożaru i jego rozprzestrzeniania wiąże się bezpośrednio z promieniowaniem cieplnym, które oddziaływać będzie na osłonięte lub nieosłonięte części konstrukcyjne budynku lub też na materiały palne zgromadzone w ich pobliżu.

Pożar może rozprzestrzeniać się poprzez rury przyłączeniowe i otwory do czyszczenia na elementy konstrukcyjne budynku oraz elementy wyposażenia wnętrza.

6.2. DROGI ROZPRZESTRZENIANIA SIĘ POŻARU

Drogami rozprzestrzeniania się pożarów w obiekcie są:

- systemy technologicznych połączeń pomiędzy pomieszczeniami na terenie obiektu,
- palne elementy wykończenia wnętrz oraz wyposażenia pomieszczeń,
- otwory okienne oraz drzwiowe wykonane z materiałów palnych.

Na zewnątrz palącego pomieszczenia pożar może się rozprzestrzenić przez wszelkiego rodzaju nieszczelności, między innymi poprzez drzwi i okna.

Poprzez otwory okienne przeniesienie ognia może nastąpić:

- **bezpośrednio** - na skutek zapalenia sąsiedniego obiektu (pomieszczenia) przez wydobywające się na zewnątrz płomienie,
- **pośrednio** - na skutek promieniowania ciepłego ogniska pożaru,
- poprzez otwory okienne pożar może też przetrząść się na dach.

Powszechnie stosowane w budownictwie oszklone lub wykonane ze sklejki lub PCV drzwi mają bardzo małą odporność ogniową i stanowią drogę rozprzestrzeniania się pożaru.

Przez ściany ogień może przedostać się w wyniku:

- przepalenia ścian zbudowanych z materiałów palnych,
- częściowego zburzenia ścian na skutek działania ciepła i temperatury,
- przegrzania się ścian zbudowanych z materiałów o wysokim
- współczynniku przewodności cieplnej.

Pod działaniem ciepła najczęściej ulegają zniszczeniu okolice spojenia ścian. Wówczas, nawet przez małe szczeliny, do sąsiednich pomieszczeń łatwo mogą przenikać gorące gazy pożarowe doprowadzając do zapalenia znajdujących się tam materiałów palnych.

Pożar może przenikać również przez szczelne, niepalne ściany. Jeżeli wskutek długotrwałego pożaru ściana taka rozgrzeje się do temperatury **200 - 300°C** po stronie przeciwnej od miejsca pożaru, mogą wówczas zapalić się palne wykładziny lub inne materiały przylegające do tej ściany. Nie tracąc swojej wytrzymałości mechanicznej i nie przepuszczając płomieni, przez nadmierną przewodność cieplną, ściana może spowodować przeniesienie pożaru do sąsiedniego pomieszczenia.

Przenikanie ognia przez stropy może występować przy długotrwałych, intensywnych pożarach, przy czym zawsze najbardziej zagrożone są pomieszczenia położone nad ogniskiem pożaru (a nie poniżej). Ogień przechodzi przede wszystkim przez pęknięcia i szczeliny powstałe pomiędzy płytami stropowymi.

Odpryski, pęknięcia i zawalenia płyt stropowych następują tym szybciej, im cieńsza jest otulina dolnego zbrojenia płyt i im mniejsza jest ich pojemność cieplna.

Pożar może rozprzestrzeniać się poprzez przewody wentylacyjne i spalinowe, a także poprzez rury przyłączeniowe, kable energetyczne, otwory do czyszczenia - na palne elementy konstrukcyjne budynku oraz elementy wyposażenia wnętrza.

Najczęściej występującymi przyczynami mającymi wpływ na rozprzestrzenienie się pożarów są:

niewłaściwie składowanie materiałów palnych,

- niesprawność, bądź nieumiejętne korzystanie z podręcznego sprzętu gaśniczego,
- palne elementy wystroju wnętrz,
- niesprawność środków sygnalizacji alarmowej,
- niedostateczne zaopatrzenie wodne,
- niesprawna wewnętrzna sieć hydrantowa.

Na zagrożenie życia osób przebywających w obiekcie mogą mieć wpływ:

- układ pomieszczeń i odległość od wyjść ewakuacyjnych,
- zastawianie przedmiotami lub sprzętem przejść, korytarzy,
- stosowanie palnych dekoracji i elementów wykończenia wnętrz,
- niesprawna instalacja oświetlenia ewakuacyjnego.

Istotnym zagrożeniem dla ludzi w warunkach pożarowych jest toksyczne i duszące oddziaływanie gazów i dymów pożarowych

Przenikaniu dymów i gazów pożarowych sprzyjają:

- ciągi komunikacyjne o konwekcyjno - grawitacyjnym ruchu powietrza,
- nieszczelności technologiczne w konstrukcji budynku.

7. USTALENIA OGÓLNE

Jak wcześniej już zaznaczono „*Instrukcja Bezpieczeństwa Pożarowego*” została opracowana na bazie Ustawa z 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej [1] oraz Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów i terenów [4],

- Celem opracowania jest ustalenie wymagań przeciwpożarowych w zakresie organizacyjnym, technicznym, porządkowym itp. jakie należy uwzględnić w czasie eksploatacji obiektu, przeznaczonego do prowadzenia działalności medyczną,
- Do zapoznania z Instrukcją i przestrzegania jej ustaleń zobowiązani są wszyscy pracownicy, użytkownicy bez względu na rodzaj wykonywanej pracy i zajmowane stanowisko, w terminie nie dłuższym jak 1 miesiąc od dnia wprowadzenia jej do użytku,
- Postanowienia instrukcji obowiązują także wszystkie osoby prawne i fizyczne prowadzące działalność na terenie obiektu oraz inne osoby czasowo przebywające na terenie obiektu,
- Obowiązek zapoznania tych osób z treścią instrukcji należy do właściciela zawierającego umowy z tymi osobami (prawnymi lub fizycznymi) lub

wyznaczonego pracownika w obecności , którego osoby te przebywają na terenie obiektu.

Postanowienia zawarte w niniejszej instrukcji nie naruszają przepisów szczegółowych dotyczących ochrony przeciwpożarowej oraz innych przepisów i aktów normatywnych.

8. PRZEPISY PROFILAKTYCZNE W ZAKRESIE OCHRONY PPOŻ.

W czasie eksploatacji obiektu należy przestrzegać przepisów profilaktycznych o zachowaniu bezpieczeństwa pożarowego, ograniczając w ten sposób możliwość powstania i rozprzestrzeniania się pożaru, a także gwarantując środki ratownicze na wypadek zaistnienia pożaru.

Przepisy przeciwpożarowe dotyczące użytkowania budynku formułują warunki bezpieczeństwa w następujących strefach działalności:

- warunki ogólne,
- zapewnienie warunków ewakuacji osób i mienia,
- utrzymanie prawidłowego stanu technicznego instalacji i urządzeń,
- składowanie i przechowywanie materiałów palnych,
- wyposażenie obiektu w podręczny sprzęt gaśniczy,
- prowadzenie prac pożarowo-niebezpiecznych.

Warunki ogólne zachowania bezpieczeństwa pożarowego i przygotowania do prowadzenia działań ratowniczo – gaśniczych obejmują poniżej wymienione zagadnienia i jednocześnie zabraniają lub zobowiązują właściciela do:

Umieszczenia w miejscach widocznych wykazu telefonów alarmowych oraz instrukcji postępowania na wypadek powstania pożaru, instrukcji przeciwpożarowej.

Oznakowania zgodnie z Polskimi Normami:

- dróg, wyjść i kierunków ewakuacji,
- miejsc usytuowania urządzeń przeciwpożarowych,
- lokalizacji przeciwpożarowych wyłączników prądu elektrycznego,
- głównych zaworów oraz materiałów niebezpiecznych pożarowo,
- zakazu palenia tytoniu.

Zabronione jest uniemożliwianie lub ograniczanie dostępu do urządzeń sterujących instalacjami technicznymi, mającymi wpływ na bezpieczeństwo pożarowe budynku a zwłaszcza wyłączników i tablic rozdzielczych prądu elektrycznego.

W celu zapewnienia warunków bezpiecznej ewakuacji osób, na terenie obiektu zabrania się:

- składowania materiałów palnych na drogach komunikacji ogólnej służących celom ewakuacji,
- ustawiania na korytarzach i przejściach jakichkolwiek przedmiotów utrudniających ewakuację osób i mienia,
- zamykania drzwi ewakuacyjnych w sposób uniemożliwiający ich natychmiastowe otwarcie,
- uniemożliwiania i ograniczania dostępu do wyjść ewakuacyjnych,
- eksploatacji obiektu bez kompletnego oznakowania dróg, wyjść i kierunków
- ewakuacji tablicami ewakuacyjnymi zgodnie z Polską Normą.

Ponadto w celu zapewnienia prawidłowego stanu technicznego instalacji i urządzeń należy:

- elektryczne urządzenia grzewcze lub inne źródła wydzielania ciepła należy ustawiać na podłożu niepalnym, z wyjątkiem urządzeń eksploatowanych zgodnie z warunkami producenta,
- na osłony punktów świetlnych stosować materiały niepalne lub trudno zapalne, jeżeli umieszczane są w odległości co najmniej 0,05 m od żarówki,
- oprawy oświetleniowe oraz osprzęt instalacji elektrycznych instalować na podłożu niepalnym, jeżeli ich konstrukcja nie zabezpiecza podłoża przed zapaleniem.

W zakresie przechowywania i składowania materiałów palnych w obiekcie należy:

- wszystkie czynności związane z użyciem, transportem lub składowaniem materiałów palnych wykonywać zgodnie ze wskazaniem ich producenta lub warunkami ochrony przeciwpożarowej określonymi w instrukcji technologicznej,
- materiały palne przechowywać w sposób uniemożliwiający powstanie pożaru lub wybuchu w następstwie procesu składowania lub w skutek wzajemnego ich oddziaływania,
- na stanowisku pracy przechowywać ilość materiału palnego nie przekraczającą wielkości dobowego zapotrzebowania, jeżeli przepisy szczegółowe nie stanowią inaczej. Zapas materiałów palnych przekraczających zapotrzebowanie dobowe należy przechowywać w oddzielnym, przystosowanym do tego celu pomieszczeniu,
- materiały palne przechowywać w odległości nie mniejszej niż 0,5 m od urządzeń i instalacji, których powierzchnie zewnętrzne mogą nagrzewać się do temperatury przekraczającej 100°C, linii kablowych o napięciu powyżej 1 kV, przewodów uziemiających i przewodów odprowadzających instalacji odgromowej oraz czynnych rozdzielnic prądu elektrycznego, przewodów elektrycznych i gniazd wtykowych o napięciu powyżej 400 V,
- ciecze palne o temperaturze zapłonu poniżej 55°C, należy przechowywać wyłącznie w pojemnikach wykonanych z materiałów co najmniej trudno zapalnych, odprowadzających ładunki elektryczności statycznej, wyposażonych w szczelne zamknięcia (w przypadku opakowań ceramicznych należy zabezpieczyć je przed stłuczeniem).

W czasie prowadzenia prac pożarowo – niebezpiecznych nie przewidzianych Instrukcją Bezpieczeństwa Pożarowego, lub prowadzonych poza wyznaczonymi do tego celu na stałe miejscami – do obowiązków użytkowników obiektu oraz wykonawców prac należy:

- ocena zagrożenia pożarowego w rejonie, w którym prace będą wykonywane,
- ustalenie rodzaju przedsięwzięć mających na celu niedopuszczenie do powstania i rozprzestrzenienia się pożaru lub wybuchu,
- wskazanie osób odpowiedzialnych za zabezpieczenie miejsca po zakończeniu pracy i przebiegu prac oraz zabezpieczenie miejsca po zakończeniu pracy.

Na terenie zakładu zabrania się:

- rozgrzewania za pomocą otwartego ognia smoły i innych materiałów w odległości mniejszej niż 5 m od obiektu, przyległego do niego składowiska lub placu składowego z materiałami palnymi, przy czym jest dopuszczalne wykonywanie tych czynności na dachu o konstrukcji i pokryciu niepalnym, używając do tego celu odpowiednich podgrzewaczy,
- spalania śmieci i odpadków w miejscu umożliwiającym zapalenie się sąsiednich obiektów lub materiałów palnych,
- przechowywania cieczy łatwo zapalnych i wybuchowych w pomieszczeniach nie przygotowanych technologicznie i technicznie,
- rzucania niedopałków papierosów, zapalek itp. oraz strącania popiołu na podłogi lub do koszy na odpadki,
- opróżniania popielniczek do koszy na odpadki bez upewnienia się, czy wszystkie niedopałki są ugaszone,
- składowania do popielniczek materiałów mogących zapalić się od papierosa lub zapalniczki,
- składowania materiałów palnych na kaloryferach lub innych urządzeniach grzewczych,
- gromadzenia materiałów palnych powstałych w czasie pracy - należy je usunąć bezzwłocznie po zakończeniu pracy,
- zastawiania jakimikolwiek materiałami czy przedmiotami sprzętu pożarniczego, wyłączników prądu i tablic rozdzielczych energii elektrycznej,
- używania sprzętu pożarniczego do celów nie związanych z ochroną przeciwpożarową,
- przechowywania w szafach nieodpornych na działanie ognia cennej dokumentacji, walorów pieniężnych, magnetycznych nośników informacji itp.,
- używania uszkodzonych odbiorników i instalacji elektrycznej oraz jej naprawianie bez wymaganych uprawnień i kwalifikacji,
- pozostawiania po pracy urządzeń elektrycznych, jak wentylatory, kuchenki, grzejniki elektryczne itp. nie wyłączonych z gniazd sieciowych,
- eksploatacji elektrycznych urządzeń grzewczych w odległości mniejszej niż 0,5 m. od materiałów palnych oraz bez stosowania izolatora termicznego, zabezpieczającego przed możliwością zapalenia się podłoża,
- posługiwania się odbiornikami energii elektrycznej (z otwartą spiralą grzewczą - dot. urządzeń grzewczych),
- opuszczania pomieszczeń bez upewnienia się, że nie zachodzi obawa powstania pożaru, w szczególności należy sprawdzić czy wyłączono odbiorniki energii elektrycznej, kuchni gazowej, niedopałki papierosów są zalane wodą, zamknięte są otwory okienne,
- palenie tytoniu i używanie ognia otwartego w pomieszczeniach gdzie jest to zabronione pożarniczymi znakami bezpieczeństwa,
- zamykania wyjść ewakuacyjnych w sposób uniemożliwiający ich natychmiastowe użycie,
- dokonywania innych czynności, które obniżyły by stan bezpieczeństwa pożarowego lub mogłyby przyczynić się do powstania lub rozprzestrzenienia się pożaru,

- uniemożliwiania lub ograniczania dostępu do: hydrantów wewnętrznych, wyjść ewakuacyjnych, wyłączników przeciwpożarowych prądu elektrycznego, tablic rozdzielczych prądu elektrycznego itp.

9. ZASADY ZABEZPIECZANIA PRAC NIEBEZPIECZNYCH POŻAROWO

W czasie normalnego funkcjonowania obiektu nie przewiduje się prac niebezpiecznych pożarowo. Prace takie mogą być prowadzone w czasie remontów lub usuwania powstałych awarii.

Do prac niebezpiecznych pożarowo należy zaliczyć w szczególności:

a) Wszelkie prace z otwartym ogniem, podczas których występuje iskrzenie lub nagrzewanie np.:

- spawanie, cięcie gazowe i elektryczne,
- podgrzewanie instalacji, urządzeń i zaworów z substancjami palnymi,
- podgrzewanie lepiku, smoły itp.,
- rozniecanie ognisk,
- używanie materiałów pirotechnicznych.

b) Wszelkie prace związane ze stosowaniem gazów, cieczy i pyłów, przy których mogą powstawać mieszaniny wybuchowe:

- przygotowanie do stosowania gazów, pyłów i cieczy,
- stosowanie tych pyłów i cieczy do malowania, lakierowania, klejenia,
- mycia, nasycania,
- usuwania pozostałości tych substancji ze stanowisk pracy.

Przed rozpoczęciem prac pożarowo niebezpiecznych właściciel jest zobowiązany:

- ocenić zagrożenie pożarowe w miejscu, w którym prace będą wykonywane,
- ustalić rodzaj przedsięwzięć mających na celu nie dopuszczenie do powstania i rozprzestrzenia się pożaru lub wybuchu,
- wskazać osoby odpowiedzialne za odpowiednie przygotowanie miejsca pracy, za przebieg oraz zabezpieczenie miejsca po zakończeniu pracy,
- zapewnić wykonanie prac wyłącznie przez osoby do tego upoważnione, posiadające odpowiednie kwalifikacje,
- zaznaczyć osoby wykonujące prace z zagrożeniami pożarowymi występującymi w rejonie wykonywania prac oraz z przedsięwzięciami mającymi na celu niedopuszczenie do powstania pożaru lub wybuchu.

Wydanie zezwolenia na wykonywanie prac w miejscach pożarowo niebezpiecznych:

- zezwolenie na wykonywanie prac pożarowo – niebezpiecznych wydaje właściciel po uprzedniej ocenie odnośnie zabezpieczenia przeciwpożarowego miejsca wykonywania pracy,
- w przypadku negatywnej opinii odnośnie zabezpieczenia przed możliwością powstania pożaru, nie wydaje się zezwolenia na prowadzenie tych prac,
- w przypadku awarii i stanu tzw. wyższej konieczności dopuszcza się wykonywanie prac i wydaje zezwolenie bez wydania opinii o warunkach zabezpieczenia, jednak z uwzględnieniem w pełni możliwych zabezpieczeń i ponoszenia za nie odpowiedzialności imiennej.

9.1. ZASADY ORGANIZACYJNE PRZY USTALANIU ZABEZPIECZEŃ PRZECIWOPOŻAROWYCH PRAC POŻAROWO - NIEBEZPIECZNYCH

- A. PRACE POŻAROWO – NIEBEZPIECZNE** mogą być wykonywane na terenie obiektu pod warunkiem spełnienia wymagań z zakresu ochrony przeciwpożarowej, obowiązujących przed i w trakcie ich wykonywania oraz po zakończeniu prac.

Wymagania, o których mowa poniżej ustalane są komisyjnie każdorazowo przed rozpoczęciem prac, w oparciu o postanowienia niniejszej instrukcji oraz przepisy szczegółowe obowiązujące w przedmiotowej sprawie.

B. SKŁAD OSOBOWY W/W KOMISJI TWORZĄ:

- Rektor – **przewodniczący**,
- Wytypowana osoba przez Rektora (np. elektryk, mechanik, inspektor d.s. ppoż., itp.) – **członek**,
- Kierownik grupy (firmy) wykonującej prace – **członek**.

Skład osobowy Komisji może być zwiększony o niezbędnych specjalistów na wniosek przewodniczącego.

Prace komisji organizuje jej przewodniczący. Komisja ze swoich prac sporządza „**Protokół zabezpieczenia prac pożarowo - niebezpiecznych**” wg zał. Nr 1.

Po wykonaniu zabezpieczeń określonych w ww. protokole przewodniczący wydaje grupie (firmie) pisemne „**Zezwolenie na rozpoczęcie prac niebezpiecznych pożarowo**” wg wzoru (zał.nr2).

Po uzyskaniu pisemnego potwierdzenia o zakończeniu prac od wykonawcy robót – pozytywnym wyniku kontroli bezpieczeństwa pożarowego w rejonie wykonywanych prac od osoby lub osób wyznaczonych – przewodniczący w protokole dokonuje odbioru robót, kwitując to stosownym wpisem w zezwoleniu, o którym mowa powyżej.

Do obowiązku przewodniczącego należy zorganizowanie i zapewnienie dozoru rejonu prac a po ich zakończeniu, zgodnie z ustaleniami w „**Protokole zabezpieczenia prac pożarowo – niebezpiecznych**” zapewnia dozór miejsca prowadzenia prac pożarowo niebezpiecznych osobom posiadającym do tego odpowiednie przygotowanie.

Po zakończeniu prac całość dokumentacji przewodniczący przechowuje w dokumentacji technicznej obiektu.

9.2. OBOWIĄZKI OSÓB ZWIĄZANYCH Z PRACAMI NIEBEZPIECZNYMI POD WZGLĘDEM POŻAROWYM

Rektor lub osoba przez niego upoważniona do sprawowania nadzoru nad przebiegiem prac pożarowo – niebezpiecznych powinni w szczególności:

- znać obowiązujące przepisy przeciwpożarowe oraz nadzorować przestrzeganie tych przepisów przez podległych pracowników,
- dopilnować, aby przed przystąpieniem do prac pożarowo – niebezpiecznych wykonane zostały wszystkie zalecenia w zakresie zabezpieczenia obiektu lub stanowisk, przewidziane w protokole zabezpieczenia prac lub zezwoleniu na ich przeprowadzenie,

- sprawdzać zabezpieczenia przeciwpożarowe stanowisk prac niebezpiecznych pożarowo oraz wydać polecenia gwarantujące natychmiastowe usunięcie stwierdzonych niedociągnięć,
- wstrzymać prace z chwilą stwierdzenia sytuacji stwarzających niebezpieczeństwo powstania pożaru, do czasu usunięcia występujących nieprawidłowości,
- brać udział w kontroli stanowisk, pomieszczeń lub terenu po zakończeniu prac pożarowo – niebezpiecznych,

Do obowiązków wykonawcy prac niebezpiecznych pożarowo należy w szczególności:

- sprawdzenie, czy sprzęt i narzędzia są technicznie sprawne i należyście zabezpieczone przed możliwością zainicjowania oraz rozprzestrzeniania pożaru,
- ścisłe przestrzeganie zaleceń zawartych w protokole i zezwoleniu na prowadzenie prac,
- znajomość przepisów przeciwpożarowych, obsługi podręcznego sprzętu gaśniczego oraz zasad postępowania w przypadku powstania pożaru,
- sprawdzenie przed przystąpieniem do pracy, czy zostały wykonane wszystkie zabezpieczenia przewidziane dla danego rodzaju prac pożarowo – niebezpiecznych,
- ścisłe przestrzeganie wytycznych zabezpieczenia ustalonych dla prowadzenia danego rodzaju prac niebezpiecznych,
- sprawdzenie przed przystąpieniem do pracy, czy stanowisko zostało wyposażone w odpowiednią ilość i rodzaj podręcznego sprzętu gaśniczego,
- rozpoczynanie prac pożarowo - niebezpiecznych następuje tylko po otrzymaniu pisemnego zezwolenia względnie na wyraźne polecenie bezpośredniego przełożonego kierującego tokiem prac,
- poinstruowanie pomocników o wymaganiach przeciwpożarowych obowiązujących dla wykonywanego rodzaju prac pożarowo – niebezpiecznych,
- przerwanie pracy w przypadku stwierdzenia sytuacji lub warunków umożliwiających powstanie i rozprzestrzenianie pożaru oraz zgłoszenie tego faktu przełożonemu,
- meldowanie bezpośrednio przełożonemu o zakończeniu prac pożarowo - niebezpiecznych oraz informowanie o ewentualnych faktach zainicjowania ognia ugaszonego w czasie wykonywania prac i czynności pożarowo – niebezpiecznych,
- dokładne sprawdzenie po zakończeniu prac stanowiska i jego otoczenia w celu stwierdzenia, czy podczas wykonywania prac pożarowo - niebezpiecznych nie zainicjowano pożaru,
- wykonywanie wszelkich poleceń przełożonych i organów kontrolnych w sprawach związanych z zabezpieczeniem przeciwpożarowym prac i czynności pożarowo – niebezpiecznych.

9.3. ZASADY WYKONYWANIA PRAC NIEBEZPIECZNYCH POŻAROWO

- wszelkie materiały palne występujące w miejscach wykonywania prac oraz w rejonie przyległym, należy zabezpieczyć przed zapaleniem,
- prace niebezpieczne pożarowo w pomieszczeniach, w których wcześniej wykonywano inne prace związane z użyciem łatwopalnych cieczy lub gazów,

mogą być prowadzone wyłącznie wtedy gdy stężenie par cieczy lub gazów w mieszaninie z powietrzem w miejscu wykonywania prac nie przekracza 10 % ich dolnej granicy wybuchowości,

- w miejscu wykonywania prac powinien znajdować się sprzęt umożliwiający likwidację wszelkich źródeł pożaru,
- po zakończeniu prac należy poddać kontroli miejsce, w którym prace były wykonywane oraz teren przyległy,
- prace niebezpieczne pożarowo mogą być wykonywane wyłącznie przez osoby do tego upoważnione, posiadające odpowiednie kwalifikacje,
- właściciel (użytkownik, zarządca) obiektu jest zobowiązany przed rozpoczęciem prac zapoznać się z występującymi zagrożeniami w rejonie wykonywania prac oraz rodzajem przedsięwzięć mających na celu nie dopuszczenie do powstania pożaru lub wybuchu,
- sprzęt używany do wykonywania prac powinien być sprawny technicznie i zabezpieczony przed możliwością powstania pożaru,
- zabezpieczenie prac niebezpiecznych pożarowo powinno być ustalone indywidualnie.
- obowiązek zapoznania pracowników oraz firm zawierających umowy dotyczące wykonywania prac pożarowo – niebezpiecznych z treścią niniejszej instrukcji należy do Właściciela lub wytypowanej przez niego upoważnionej osoby. Postanowienia niniejszej instrukcji powinny stanowić integralną część umów dotyczących realizacji ww. prac.

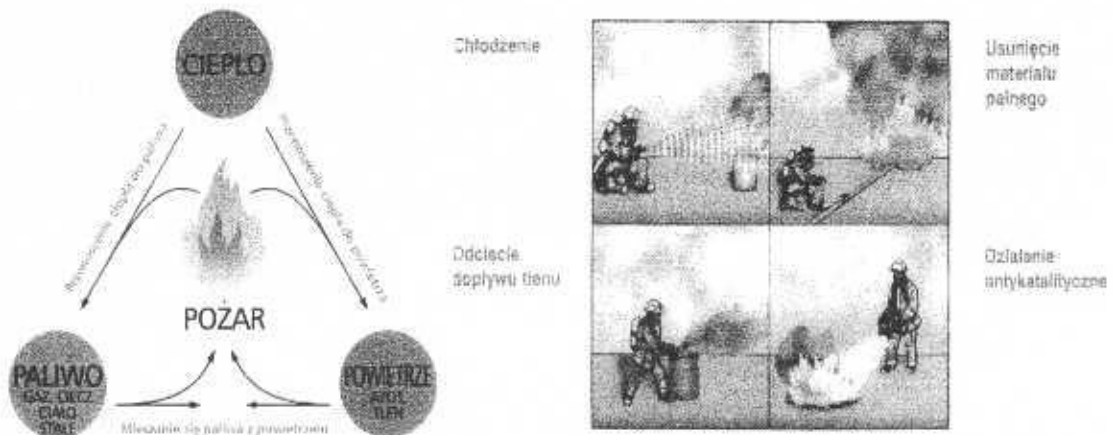
10. PODRĘCZNY SPRZĘT GAŚNICZY – INFORMACJE OGÓLNE, SPOSOBY UŻYCIA ORAZ STOSOWANIE ZNAKÓW BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO I EWAKUACYJNEGO

Do prowadzenia skutecznej działalności w zapobieganiu pożarom i ich zwalczaniu niezbędne jest posiadanie wiedzy o procesie spalania, gdyż tylko ona pozwala na wszechstronną ocenę elementów, jakie składają się na szeroko rozumiane zjawisko pożaru.

Ogólnie rzecz biorąc, spalanie czegokolwiek jest procesem chemicznym, w czasie którego występuje łączenie się materiału palnego z utleniaczem (najczęściej tlenem), podczas, którego wydziela się światło, ciepło i inne produkty spalania.

Aby powstał, a następnie rozwijał się proces spalania konieczne jest istnienie w odpowiedniej proporcji substancji palnej, utleniacza i źródła zapalenia (bodźca energetycznego). Wynika z tego jednoznacznie, że do przerwania istniejącego już procesu spalania konieczna jest zmiana proporcji składników procesu tj.:

- usunięcie materiału palnego lub uczynienie go (w różny sposób) niepalnym w lokalnie występujących warunkach,
- eliminowanie bodźca termicznego podtrzymującego proces spalania (np. chłodzenie układu palnego),
- odcięcie dostępu utleniacza do miejsca pożaru.

Wymienione wyżej czynności stanowią istotę techniki gaszenia pożaru, przy czym podręczny sprzęt gaśniczy spełnia w tej technice zasadniczą rolę w sytuacjach, kiedy istnieje możliwość ugaszenia pożaru w zarodku tj. w pierwszej fazie jego trwania.

Funkcja podręcznego sprzętu gaśniczego polega bądź to na działaniu jednostkowym tj. chłodzeniu materiału palnego, bądź na odcięciu od niego dostępu tlenu, albo te mechanizmy gaśnicze występują jednocześnie.

10.1. PODRĘCZNY SPRZĘT GAŚNICZY

Do podręcznego sprzętu gaśniczego zalicza się:

- gaśnice i agregaty gaśnicze,
- hydronetki wodne,
- koce gaśnicze,
- hydrant wewnętrzny.

Gaśnice – są to przenośne urządzenia o masie brutto do 20 kg i masie środka gaśniczego do 12 kg, którego użycie następuje pod wpływem uruchamianego ręcznie wyzwolenia ciśnienia gazu. W zależności od zastosowanego środka gaśniczego gaśnice dzielimy na proszkowe, pianowe oraz śniegowe.

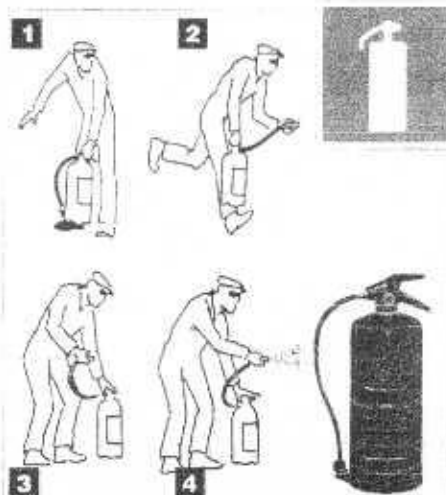
Gaśnica proszkowa – jest to cylindryczny zbiornik zaopatrzony w dźwignię uruchamiającą zawór lub zbijak patronu z gazem napędowym. Środek gaśniczy (proszek) wyrzucany jest przez dyszę lub wężyk zakończony prądowniczką przy pomocy gazu obojętnego (azot lub dwutlenek węgla).

GAŚNICA PROSZKOWA

W razie pożaru należy:

- * zdjąć z wieszaka i podbiec z nią do ognia
- * przed uruchomieniem wyciągnąć zawleczki i nacisnąć dźwignię uwalniając proszek
- * strumień proszku skierować w ogień naciskając prądownicę

Manometr wskazuje utrzymywanie się stałego ciśnienia w gaśnicy.

Gaśnica pianowa – jest to cylindryczny zbiornik zaopatrzony w dźwignię uruchamiającą zawór lub zbijak patronu z gazem napędowym. Środek gaśniczy (środek pianotwórczy) wyrzucany jest przez dyszę lub wężyk zakończony prądowniczką w której dochodzi do napowietrzenia i spienienia środka pianotwórczego. Środek wyrzucany jest za pomocą gazu obojętnego (azot lub dwutlenek węgla), lub wytworzenie piany wytworzonej w wyniku reakcji chemicznej.

Gaśnica śniegowa – jest to cylindryczny zbiornik zaopatrzony w zawór i wężyk zakończony dyszą wylotową lub w gaśnicach mniejszych króćcem obrotowym z dyszą. Wewnątrz gaśnicy znajduje się skroplony dwutlenek węgla, który po uruchomieniu pod własnym ciśnieniem wydostaje się na zewnątrz oziębiając się do temperatury ok. – 80°C.

Sposób użycia gaśnicy (niezależnie od wagi i środka gaśniczego) jest następujący:

- dostarczyć gaśnicę na miejsce pożaru,
- zerwać plombę i zawleczkę blokującą,
- uruchamiamy dźwignię, zbijak lub zawór i kierujemy strumień środka gaśniczego na ognisko pożaru.

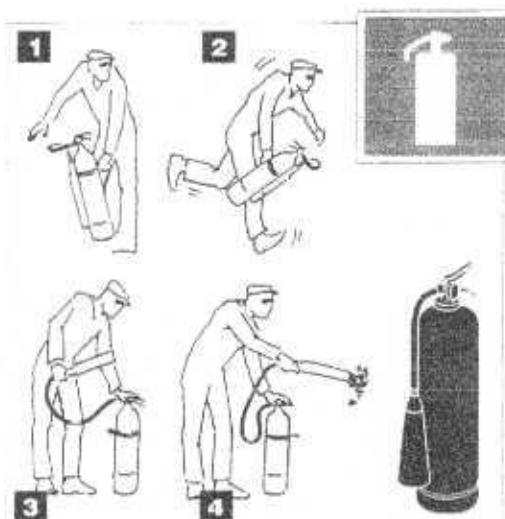
Działanie gaśnicy można w każdej chwili przerwać przez zwolnienie dźwigni uruchamiającej lub dźwigni prądowniczki.

GAŚNICA ŚNIEGOWA

W razie pożaru należy:

- * przenieść gaśnicę i podbiec z nią do ognia
- * przed uruchomieniem wyciągnąć zawleczkę; nacisnąć dźwignię uwalniając CO₂
- * dyszę gaśnicy skierować w ogień

Gaśnica może być stosowana do gaszenia urządzeń pod napięciem. Gaśnica podczas użycia oziębia się. Trzymać dyszę tylko za uchwyt.

Koc gaśniczy jest to płachta z tkaniny całkowicie niepalnej (włókno szklanego) o powierzchni około 2 m². Przechowuje się go w specjalnym futerał. Służy do tłumienia pożaru w zarodku przez odcięcie dopływu powietrza do palącego się przedmiotu.

Sposób użycia:

wyjąć koc z futerału, rozłożyć i szczelnie przykryć palący się przedmiot.

W przypadku gaszenia ludzi należy osobę przewrócić i przykryć ją szczelnie kocem. Koc gaśniczy można wykorzystywać do przenoszenia ewakuowanego mienia.

KOC GAŚNICZY

W razie pożaru należy:

- * ująć koc za uchwyty i wyciągnąć z fiterahu, zrywając plombę
- * podbiec z kocem do ognia, od strony wiatru.
- * rozwinąć koc przez strzeżenie
- * narzucić koc na palący się przedmiot
- * otulić obrzeża koca dookoła palącego się przedmiotu, odcinając w ten sposób dostęp powietrza
- * pozostawić koc aż do zupełnego wygaśnięcia ognia

Zachować ostrożność, gdyż istnieje niebezpieczeństwo poparzenia przez ognie żrące, które wydostają się spod obrzeży koca.

Hydrant wewnętrzny - jest to zawór zainstalowany na specjalnej sieci wodociągowej obudowany szafką i wyposażony w wąż pożarniczy i prądownicę. Może być o średnicy 25 lub 52 mm. oraz długości węża 20 m.

Hydrant wewnętrzny ma zastosowanie do lokalizacji pożarów w zarodku wszędzie tam, gdzie jako środek gaśniczy stosuje się wodę.

Sposób użycia hydrantu jest następujący:

- otworzyć drzwiczki szafki – sprawdzić czy podłączony jest wąż i prądownica,
- rozwinąć odcinek węża w całości, unikać zagięć i załamień,
- skierować strumień wody na ognisko pożaru.

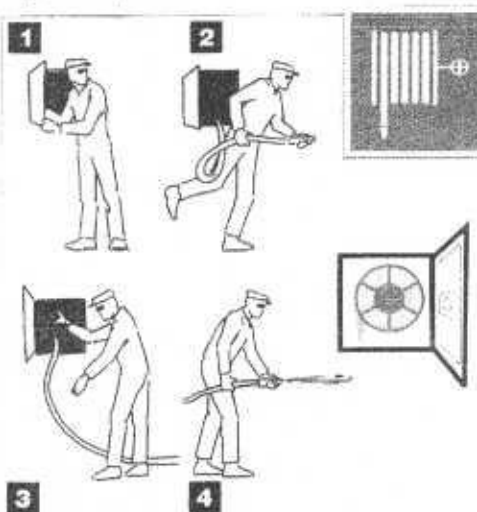
HYDRANT

W razie pożaru należy:

- * otworzyć drzwiczki, zrywając plombę
- * chwycić prądownicę i podbiec z nią do ognia, rozwijając wąż
- * wyrównać skrety i załamania węża
- * otworzyć zawór przez obrócenie kółka w lewo
- * strumień wody skierować w ogień

W razie potrzeby przedłużyć wąż, włączając zapasowy odcinek, pomiędzy zawór i odcinek pierwszy. Przedłużając wąż należy zamknąć dopływ wody.

Hydrantu nie wolno używać do gaszenia instalacji elektrycznych pod napięciem grozi to porażeniem.

Przy gaszeniu pożaru należy pamiętać o następujących zasadach:

- kierować strumień środka gaśniczego na palące się przedmioty lub obiektu od strony zewnętrznej (skrajnej) w kierunku do środka,
- przy gaszeniu przedmiotów ustawionych pionowo należy gasić od góry w dół,
- należy używać środków gaśniczych przeznaczonych do gaszenia danej grupy pożarów – tabela poniżej,
- zbliżyć się do pożaru zgodnie z kierunkiem wiatru (wiatr w plecy)
- uruchomić gaśnicę (zgodnie z instrukcją) i skierować środek gaśniczy na źródło ognia z godnie z kierunkiem wiatru. Gaszący nie powinien narażać się na działanie dymu i promieniowania ciepłego;

- pożary powierzchniowe gasić zaczynając od przodu „zawijając”. Bezsensowne jest kierowanie strumienia środka gaśniczego do środka pożaru, bo powoduje to jego rozszerzanie;
- pożary kropli i cieczy spadających gasić od góry do dołu! Płonące ciecze spadające na podłoże i powodujące drugi pożar;
- pożary ścian gasić od dołu do góry. Wznoszące się pionowo do góry ciepło powoduje rozprzestrzenianie się palenia materiału. Ograniczanie rozwoju pożaru do góry może być ograniczone po uprzednim ugaszeniu źródła pożaru;
- wystarczającą liczbę gaśnic do ugaszenia pożaru używać jednocześnie, nie pojedynczo! Wcześniej szybko zgromadzić potrzebną ilość środków gaśniczych w pobliżu źródła ognia. Ważne jest to wtedy, gdy wiemy iż jedna gaśnica nie wystarczy;
- uważać na wtórny zapłon, palne pary mogą ponownie zapalić w przypadku zetknięcia się z nagrzanymi przedmiotami.

Graficzne przedstawienie tych zasad znajduje się stronie następniej.

Grupa	Rodzaj palącego się materiału	Rodzaj środka gaśniczego
	Ciała stałe pochodzenia organicznego, przy spalaniu, których występuje zjawisko żarzenia (drewno, papier itp. materiały)	woda, piana gaśnicza, proszek gaśniczy, dwutlenek węgla
	Ciecze palne i substancje stałe topniejące wskutek ciepła (rozpuszczalniki, pasty do podłogi, topiące się tworzywa sztuczne)	piana gaśnicza, proszek gaśniczy, dwutlenek węgla, zamienniki halonów
	Gazy palne (gaz miejski, metan, propan-butan)	proszek gaśniczy, dwutlenek węgla, zamienniki halonów
	Metale lekkie	proszki gaśnicze
	Tłuszcze w urządzeniach kuchennych	piana gaśnicza

Gaszenie pożarów podręcznym sprzętem gaśniczym.

Źle

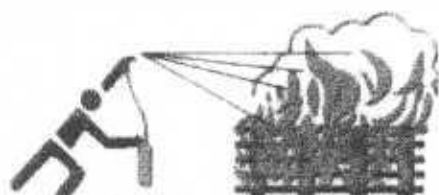

Ogień zaatakować zgodnie z kierunkiem wiatru.

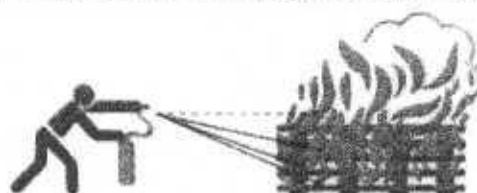
Dobrze

Pożar palącej powierzchni gasić od skrajnej jego części.

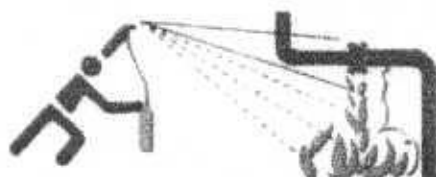
Ciała stałe gasić kierując strumień środka gaśniczego na płomień z dołu, a nie z góry.

Gaśnicami wodnymi nie gasić urządzeń będącymi pod napięciem! Używać gaśnic do tego przeznaczonych.

Ciała ciekłe i gazy gasić z góry w dół.

Mając do dyspozycji większą ilość gaśnic uruchomić wszystkie jednocześnie, a nie każdą oddzielnie po jej użyciu.

Po ugaszeniu pożaru uważać na ponowne zapalenie. (nawrót ognia)

Po użyciu gaśnicy nie zawieszać, tylko ponownie napełnić lub wymienić na nową.

10.2. OZNAKOWANIE OBIEKTÓW W ZNAKI EWAKUACYJNE ORAZ BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO

Przy ustalaniu rodzaju i rozmieszczeniu tablic bezpieczeństwa pożarowego i ewakuacyjnego w obiekcie należy uwzględnić wielkość, charakter zagrożenia pożarowego, rozwiązania budowlano-instalacyjne a także sposoby zagospodarowania powierzchni i pomieszczeń.

Przykładowe znaki oraz sposób ich rozmieszczenia przedstawiono w poniższych tabelach:

PN-92/N-01256-02 Znaki bezpieczeństwa - ewakuacja			
Nr	Znak ewakuacyjny	Znaczenie (nazwa) znaku ewakuacyjnego	Zastosowanie
1		Wyjście ewakuacyjne	Znak do oznakowania wyjść prowadzących z budynku, innego obiektu budowlanego oraz terenu – na zewnątrz. Wyjść prowadzących do innej strefy pożarowej, w tym na obudowaną i zamkniętą drzwiami klatkę schodową, w budynku o wysokości ponad 25m. Wymieniony znak powinien być umieszczony bezpośrednio nad drzwiami.
2		Kierunek drogi ewakuacyjnej	Znak wskazuje kierunek do wyjścia, które może być wykorzystane w przypadku zagrożenia. Strzałka a) – do samodzielnego stosowania Strzałki b) c) – do stosowania z innymi znakami
3		Drzwi ewakuacyjne	Znak ten powinien być stosowany wraz ze znakiem „kierunek drogi ewakuacyjnej” (pn.2 b, c) do oznakowania drzwi przegradzających ustaloną drogę ewakuacji, nie wymienioną w pn. 1 w tym także drzwi wyjściowych z przedsionka.
4		Pchać aby otworzyć	Znaki stosowane łącznie ze znakami z pn.3 na drzwiach wyjścia ewakuacyjnego, jeśli są one dozwolone. Strzałka powinna wskazywać kierunek otwierania drzwi. Zazwyczaj stosuje się je na drzwiach, które otwierają się w sposób inny niż przewidują przepisy (z pomieszczeń na zewnątrz).
5		Ciągnąć aby otworzyć	
6		Kierunek do wyjścia drogi ewakuacyjnej	Znaki te umieszcza się w miejscach w których kierunek ewakuacji może budzić wątpliwości: gdy nie widoczny jest znak „Wyjście ewakuacyjne” lub znak „drzwi ewakuacyjne” gdy widoczny jest więcej niż jeden taki znak, a ludzie – zgodnie z planem ewakuacji powinni przemieszczać się tylko w kierunku jednego z nich. Znaki te umieszcza się na ścianach na wysokości ok. 150cm, lub nad drogą ewakuacyjną na wysokości 200cm tam gdzie jest to możliwe prostopadle do kierunku przemieszczania się informowanych ludzi.
7		Kierunek do wyjścia drogi ewakuacyjnej schodami w dół, schodami w górę.	

PN-92/N-01256-02 Znaki bezpieczeństwa – ochrona przeciwpożarowa			
Nr	Znak ewakuacyjny	Znaczenie (nazwa) znaku ewakuacyjnego	Zastosowanie
1		Hydrant wewnętrzny	Znak ten stosowany jest na drzwiach szafki hydrantowej
2		Gaśnica	Znak służy do oznakowania miejsc umieszczenia odręcznego sprzętu gaśniczego.
3		Zestaw sprzętu pożarniczego	Znak ten stosowany jest dla uniknięcia podawania zestawu indywidualnych znaków określających sprzęt pożarniczy.
4		Uruchamianie ręczne	Stosowany do wskazywania przycisku pożarowego lub ręcznego sterowania urządzeń gaśniczych (np. stałego urządzenia gaśniczego)
5		Telefon do użycia w stanie zagrożenia	Znak wskazujący usytuowanie dostępnego telefonu przeznaczonego dla ostrzeżenia w przypadku zagrożenia pożarowego.
6		Alarmowy sygnalizator akustyczny	Może on występować samodzielnie lub razem ze znakiem nr 4. Jeśli przycisk pożarowy uruchamia alarm dźwiękowy odbierany bezpośrednio przez osoby znajdujące się w obszarze zagrożenia.
7		Palenie tytoniu zabronione	Do stosowania w miejscach, gdzie palenie tytoniu może być przyczyną zagrożenia pożarowego.
8		Zakaz używania otwartego ognia – Palenie tytoniu zabronione	Do stosowania w miejscach, gdzie palenie tytoniu lub otwarty ogień mogą być przyczyną zagrożenia pożarowego.
9		Nie zastawiać	Znak do stosowania w przypadkach, gdy ewentualna przeszkoda stanowiłaby szczególne niebezpieczeństwo (na drodze ewakuacyjnej, wyjściu ewakuacyjnym, przy dostępie do sprzętu pożarniczego itp.)
10		Zakaz gaszenia wodą	Do stosowania we wszystkich przypadkach, kiedy użycie wody do gaszenia pożaru jest zabronione.
11		Niebezpieczeństwo wybuchu. Materiały wybuchowe.	Stosowany do wskazywania możliwości występowania atmosfery wybuchowej, gazów palnych lub materiałów wybuchowych.
12		Niebezpieczeństwo pożaru – materiały łatwo zapalne	Do wskazywania obecności materiałów łatwo zapalnych.
13		Niebezpieczeństwo pożaru – materiały utleniające	Do wskazywania obecności materiałów łatwo utleniających.

11. WYTYCZNE DO PRZEPROWADZANIA EWAKUACJI OSÓB I MIENIA

11.1. OGŁOSZENIE EWAKUACJI I ZASADY JEJ PRZEPROWADZANIA

Z każdego miejsca przeznaczonego na pobyt ludzi w obiekcie powinny być zapewnione odpowiednie warunki ewakuacji, zapewniające możliwość szybkiego i bezpiecznego opuszczenia strefy zagrożonej lub objętej pożarem, dostosowane do liczby i stanu sprawności osób przebywających w obiekcie oraz jego funkcji, konstrukcji i wymiarów, a także być zastosowane techniczne środki zabezpieczenia przeciwpożarowego, polegające na:

- zapewnieniu dostatecznej ilości i szerokości wyjść ewakuacyjnych,
- zachowaniu dopuszczalnej długości, szerokości i wysokości przejść oraz dojść ewakuacyjnych,
- zapewnieniu bezpiecznej pożarowo obudowy i wydzielen dróg ewakuacyjnych oraz pomieszczeń,
- zabezpieczeniu przed zadymieniem wymienionych w przepisach techniczno – budowlanych dróg ewakuacyjnych, w tym: na stosowaniu urządzeń zapobiegających zadymieniu lub urządzeń i innych rozwiązań techniczno – budowlanych zapewniających usuwaniu dymu,
- zapewnieniu oświetlenia awaryjnego (bezpieczeństwa i ewakuacyjnego) oraz przeszkodowego w obiektach, w których jest ono niezbędne do ewakuacji ludzi,
- zapewnieniu możliwości rozgłaszania sygnałów ostrzegawczych i komunikatów głosowych poprzez dźwiękowy system ostrzegawczy w budynkach, dla których jest on wymagany.

W przypadku wykrycia pożaru przez system sygnalizacji pożaru (automatycznie lub z przycisku ROP), komunikaty wyemitowane zostaną automatycznie przez DSO. Osoby funkcyjne w obiekcie mogą udzielać w takich przypadkach dodatkowych wskazówek głosowo lub przy użyciu „mikrofonu strażaka”.

W przypadku miejscowego zagrożenia powodującego konieczność przeprowadzenia ewakuacji osób lub mienia z obiektu – decyzję o jej podjęciu wydaje Rektor lub osoba przez niego upoważniona.

Decyzja ta musi zawierać informację o:

- zakresie ewakuacji,
- liczbie osób przewidzianych do ewakuacji,
- sposobach i kolejności opuszczania obiektów,
- drogach ruchu i wyznaczonego rejonu dla osób ewakuowanych,
- zaalarmowaniu o niebezpieczeństwie innych użytkowników obiektu.

KOMUNIKATEM ALARMOWYM ROZPOCZĘCIA EWAKUACJI BĘDZIE

OKRZYK, KTÓRY BRZMI:

**„UWAGA, UWAGA, OGŁASZAM EWAKUACJĘ !!!
WSZYSTKIE OSOBY PRZEBYWAJĄCE W OBIEKCIE
MUSZĄ OPUŚCIĆ POMIESZCZENIA I UDAĆ SIĘ DO
MIEJSCA”**

Po podjęciu decyzji o ewakuacji osób i mienia z obiektu należy:

- niezwłocznie powiadomić wszystkie osoby przebywające w pomieszczeniach o powstaniu i charakterze zagrożenia oraz konieczności przeprowadzenia ewakuacji. Do powiadomienia należy wykorzystywać istniejące środki łączności oraz w razie potrzeby pracowników obsługi obiektów,
- kierujący akcją ewakuacyjną wyznacza osoby odpowiedzialne za przebieg ewakuacji poszczególnych osób lub grup ewakuacyjnych, przyjmując założenie, że zgodnie z podstawowymi obowiązkami za sprawność ewakuacji z pomieszczeń i powierzchni odpowiedzialny jest wyznaczony pracownik. Ponadto, kierujący akcją ustala ewentualną potrzebę ewakuacji sprzętu i mienia, określając w tym celu sposoby, kolejność i rodzaj ewakuacji,

W zależności od sytuacji pożarowej i związanym z tym zagrożeniem bezpieczeństwa ludzi i mienia można zakładać:

- EWAKUACJĘ CZĘŚCIOWĄ** – związaną z ewakuacją osób przebywających w poszczególnych pomieszczeniach i na terenie obiektu, dokumentacji oraz urządzeń technicznych znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie pożaru; ewakuację częściową przeprowadza się przeważnie do pomieszczeń zastępczych,
- EWAKUACJĘ CAŁKOWITĄ** – polegającą na ewakuacji całego stanu osobowego przebywającego w obiekcie, innych użytkowników obiektu oraz pozostałych osób przebywających na terenie, dokumentacji, sprzętu technicznego, w tym komputerów, nośników informacji i archiwum; Ewakuację całkowitą należy przeprowadzić w przypadku, gdy zachodzi niebezpieczeństwo:
 - rozprzestrzeniania się pożaru,
 - zadymienia stref pożarowych budynku i dróg ewakuacyjnych,
 - wystąpienia niebezpiecznych stężeń toksycznych produktów spalania,
 - przenikania przez strop wody użytej do gaszenia pożaru.

Ewakuację mienia dokonuje się wówczas gdy:

- ruchomości są zagrożone bezpośrednio i nie można ich ochronić,
- ruchomości utrudniają dostęp do ogniska pożaru lub ułatwiają rozszerzanie się ognia.

W pierwszej kolejności należy ewakuować ważną dokumentację (np. dokumenty, sprzęt komputerowy, itp.):

Ewakuowane mienie należy zdeponować w:

1.
2.
3.

Prowadzenie ewakuacji mienia polega na:

- zorganizowaniu szybkiego pakowania dokumentów, akt i innych przedmiotów do worków specjalnie do tego celu przygotowanych,
- niedopuszczeniu aby dokumenty składowano w miejscu, gdzie utrudniałyby akcję ratowniczo – gaśniczą,
- zabezpieczeniu dokumentacji przed działaniem wody, wysokich i niskich temperatur lub uszkodzeniem mechanicznym,
- ewakuowane mienie powinno być należycie strzeżone przez pracowników.
- Po wyniesieniu i zabezpieczeniu dokumentacji wartościowej, należy przystąpić do ewakuacji urządzeń technicznych. Ewakuacja powinna odbywać się równocześnie z akcją ratowniczo – gaśniczą.

Rektor, kierownicy, pracownicy techniczni oraz imiennie wskazane osoby ponoszą całkowitą odpowiedzialność za przeprowadzenie bezpiecznej ewakuacji osób z obiektu

W pierwszej kolejności należy ewakuować osoby z tych pomieszczeń, w których powstał pożar lub, które znajdują się na drodze rozprzestrzeniania się ognia oraz pomieszczeń, z których wyjście lub dotarcie do bezpiecznych dróg ewakuacji może zostać odcięte przez pożar lub zadymienie. Należy dążyć do tego aby wśród ewakuowanych w pierwszej kolejności były dzieci oraz osoby o ograniczonej zdolności poruszania się, natomiast zamykać strumień ruchu powinny osoby, którzy mogą poruszać się o własnych siłach,

Pojedyncze osoby lub strumień ludzi należy kierować najkrótszą drogą do najbliższego wyjścia ewakuacyjnego prowadzącego bezpośrednio na zewnątrz obiektu, zgodnie z umieszczonymi w budynku ewakuacyjnymi znakami bezpieczeństwa,

W przypadku odcięcia dróg ruchu dla pojedynczych osób lub grup, należy niezwłocznie dostępnymi środkami np. za pomocą aparatu telefonicznego lub telefonu komórkowego bezpośrednio, lub przy pomocy osób znajdujących się na zewnątrz odciętej strefy powiadomić kierownika akcji ewakuacyjnej lub właściciela,

Osoby odcięte od dróg wyjścia, a znajdujące się w strefie zagrożenia należy zebrać w pomieszczeniu najbardziej oddalonym od źródła pożaru i w miarę posiadanych środków i istniejących warunków ewakuować na zewnątrz obiektu przy pomocy sprzętu ratowniczego przybyłych jednostek straży pożarnej lub innych jednostek ratowniczych,

Przy silnym zadymieniu dróg ewakuacyjnych należy poruszać się w pozycji pochylonej starając się trzymać głowę jak najniżej ze względu na mniejsze zadymienie panujące w dolnych partiach pomieszczeń i dróg ewakuacyjnych,

Usta i drogi oddechowe należy w miarę możliwości zastępować chustką zamoczoną w wodzie – sposób ten ułatwia oddychanie. Podczas ruchu przez mocno zadymione odcinki dróg ewakuacyjnych należy poruszać się wzdłuż ścian by nie stracić orientacji co do kierunku ruchu,

Ewakuacja mienia nie może odbywać się kosztem sił i środków niezbędnych do ewakuacji i ratowania ludzi. Ewakuację mienia należy rozpocząć od najcenniejszych urządzeń, dokumentacji i przedmiotów. Należy wykorzystać wszystkie sprawne fizycznie osoby nadające się do demontażu i ewakuacji mienia. W pracy tej należy

wykorzystać sprzęt techniczny i transportowy znajdujący się na terenie obiektu oraz sprzęt przybyłych na miejsce jednostek ratowniczych z zewnątrz,

Po zakończeniu ewakuacji osób, należy dokładnie sprawdzić, czy wszystkie osoby oraz personel przebywający w obiekcie opuścili go. **Przy jakichkolwiek wątpliwościach czy też niezgodności stanu osobowego - należy ten fakt natychmiast zgłosić jednostkom ratowniczym przybyłym na miejsce akcji i przeprowadzić ponowne sprawdzenie pomieszczeń obiektu.**

W przypadku przybycia jednostek Państwowej Straży Pożarnej w trakcie akcji ewakuacyjnej kierujący jej przebiegiem zobowiązany jest do złożenia krótkiej informacji o przebiegu akcji (**czy w obiekcie objętym pożarem są ludzie**), a następnie podporządkowania się dowódcy przybyłej jednostki ratowniczej.

Wykaz adresów i telefonów osób odpowiedzialnych za ewakuację ludzi i mienia na wypadek pożaru.

LP	IMIĘ I NAZWISKO	STANOWISKO	ADRES ZAMIESZKANIA	TELEFON DOMOWY

(wpisywać ołówkiem)

Po usłyszeniu sygnału o ewakuacji – Rektor, wyznaczone osoby oraz pozostały personel obowiązani są:

- przerwać obowiązki służbowe, przygotować osoby do ewakuacji,
- podać kolejność i kierunek ruchu oraz miejsce zbiórki (np. wychodzimy z budynku wyjściami ewakuacyjnymi na plac przed budynkiem). Ewakuowane osoby winny się podporządkować poleceniom personelu,
- pootwierać drzwi na drodze kierunku ruchu,
- pozamykać drzwi po opuszczeniu pomieszczenia przez ewakuowane osoby,
- wyprowadzić gości do miejsca przewidzianego jako rejon ewakuacji,
- udzielać, w pomocy medycznej,
- otoczyć stałą opieką wszystkie ewakuowane i poszkodowane osoby,
- sprawdzić (o ile jest to możliwe), czy wszystkie osoby opuściły budynek.

REKTOR, PERSONEL, BĄDŹ IMIENNIE WYZNACZONE OSOBY PONOSZĄ PEŁNĄ ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA EWAKUACJĘ OSÓB Z OBIEKTÓW, KTÓRYMI SIĘ W DANYM MOMENCIE ZAJMUJĄ

Ewakuacja ludzi z poszczególnych pomieszczeń powinna być zgodna z rysunkami przedstawionymi na szkicach sytuacyjnych "INSTRUKCJI", co pozwoli uzyskać krótki czas

ewakuacji ludzi. Może zdarzyć się, że niektóre wyjścia odcięte zostaną przez ogień lub dym.

11.2. WSKAZANIA DLA OSÓB PRZEBYWAJĄCYCH NA TERENIE OBIEKTU

- a) **W przypadku powstania pożaru należy natychmiast powiadomić:**
- Współpracowników przebywających w bezpośrednim sąsiedztwie,
 - pozostały personel obiektu,
 - osoby przebywające w obiekcie.
- b) **Ewakuować się zgodnie z kierunkiem ewakuacji dla wszystkich pomieszczeń,**
- c) **Nie stosować silnego naporu na innych ewakuowanych w pomieszczeniach, korytarzach oraz przy wyjściu ewakuacyjnym,**
- d) **Nie przewracać krzesel stolików dla uniknięcia tarasowania drogi ewakuacyjnej,**
- e) **Zachować możliwy spokój, nie używać wrażliwych słów powodujących panikę.**

Do czasu przybycia straży pożarnej - akcją ratowniczo – gaśniczą organizuje Rektor. W razie nieobecności obowiązki te przejmuje upoważniona przez Rektora inna osoba z personelu, a w razie ich nieobecności, każdy kto samodzielnie objął kierownictwo akcji (osoba potrafiąca prowadzić działania w tego typu zdarzeniach, której atutem jest opanowanie i zdecydowanie w działaniu).

Podstawowym obowiązkiem kierującego akcją ratowniczą jest zorganizowanie ratowania ludzi, których życiu zagraża niebezpieczeństwo, w następnej kolejności ewakuacja mienia, jeśli czynności te nie można wykonać jednocześnie

Niezależnie od powiadomienia o pożarze straży pożarnej, należy powiadomić:

A) POGOTOWIE RATUNKOWE - niezbędne do udzielenia pomocy medycznej poszkodowanym [podać ile osób, charakterystyka obrażeń - krótka informacja].

B) JEDNOSTKĘ POLICJI - w celu zabezpieczenia porządku oraz zorganizowania zabezpieczenia ewakuowanego mienia.

W przypadku ewakuacji mienia, w pierwszej kolejności należy ewakuować przedmioty o znacznej wartości (komputery, oprogramowania, cenna aparatura, akta osobowe, itp.).

W CZASIE AKCJI RATOWNICZO – GAŚNICZEJ WSZYSTKIE OSOBY ZNAJDUJĄCE SIĘ NA TERENIE DZIAŁAŃ OBOWIĄZANE SĄ PODPORZĄDKOWAĆ SIĘ KIEROWNIKOWI AKCJI.

11.3. PRZEPROWADZENIE EWAKUACJI W SPOSÓB ZORGANIZOWANY

Lp.	ETAPY EWAKUACJI	KOLEJNOŚĆ WYKONYWANIA CZYNNOŚCI	ODPOWIEDZIALNOŚĆ (NAZWISKO OSOBY ODPOWIEDZIALNEJ)
1	2	3	4
1.	OGŁOSZENIE ROZPOCZĘCIA EWAKUACJI	Osobiście, podawane ogłoszenie „Uwaga pożar” przystąpić do przeprowadzenia ewakuacji osób. W przypadku koniecznym podać kierunki ruchu i miejsce zbiórki osób ewakuowanych. „W związku z pożarem na parterze obiektu, który może spowodować zagrożenie, proszę natychmiast opuścić budynek. Proszę utrzymać porządek, zachować spokój i wykonywać polecenia pracowników przy ewakuowaniu się”.	Rektor lub wyznaczeni imiennie pracownicy (nazwiska)
2.	PRZEBIEG EWAKUACJI	Otworzyć drzwi, wyprowadzić wszystkie osoby z obiektu na zewnątrz. Sprawdzić w pomieszczeniach czy nikt w nich nie pozostał, doprowadzić do miejsca zbiórki (zakłada się parking). Na miejscu zbiórki sprawdzić stan poszkodowanych osób i zameldować o szczegółach kierownikowi ewakuacji. Udzielać pomocy przedlekarskiej osobom, które najbardziej ucierpiały. W nagłych przypadkach wezwać pogotowie ratunkowe.	Rektor lub wyznaczeni imiennie pracownicy (nazwiska)
3.	OTWIERANIE DRZWI ZEWNĘTRZNYCH	Po otrzymaniu wiadomości o powstaniu pożaru otworzyć wszystkie skrzydła drzwi zewnętrznych, pobrać klucze i otworzyć wszystkie pozostałe drzwi wewnętrzne, usunąć wszystkie przedmioty znajdujące się na drodze i przy wyjściu.	Wyznaczone osoby (nazwiska)
4.	EWAKUACJA MIENIA (MAJĄTKU)	Po otrzymaniu wiadomości o powstaniu pożaru ewakuować w kolejności: dokumentację cenne urządzenia, komputery, oprogramowania. W drugiej kolejności sprzęt techniczny. Miejsce składowania w odległości nie bliższej niż 20 m od budynku ; Wyznaczyć osoby do ochrony zagrożonego mienia.	Wyznaczone osoby (nazwiska)
5.	WEZWANIE JEDNOSTKI PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ	Według zasad alarmowania Państwowej Straży Pożarnej tj.: należy zadzwonić do najbliższej terytorialnie jednostki Państwowej Straży Pożarnej nr tel. 998 i podać, iż w obiekcie powstał pożar.	Osoba, która spostrzegła pożar
6.	SPOTKANIE PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ	Wyjść na ulicę i przed głównym wjazdem czekać na przyjazd Państwowej Straży Pożarnej; przyprowadzić dowódcę jednostki Państwowej Straży Pożarnej na miejsce pożaru.	Wyznaczona osoba

7.	GASZENIE POŻARU DO CHWILI PRZYJAZDU PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ	Wykorzystać podręczny sprzęt gaśniczy w postaci gaśnic proszkowych lub innych, a następnie przystąpić do gaszenia pożaru kierując strumień środka gaśniczego na źródło pożaru.	Osoby wyznaczone (nazwiska)
----	---	---	---

12. INSTRUKCJA ALARMOWANIA W PRZYPADKU POWSTANIA POŻARU

12.1. ALARMOWANIE

Każdy kto zauważył pożar lub uzyskał informację o pożarze obowiązany jest zachować spokój i nie dopuszczając do paniki natychmiast zaalarmować:

- **PAŃSTWOWĄ STRAŻ POŻARNĄ – NR TELEFONU 998,**

Alarmowanie straży pożarnej należy przeprowadzić z najbliższego telefonu miejskiego, wewnętrznego z wyjściem do sieci miejskiej lub telefonu komórkowego.

Po uzyskaniu połączenia ze strażą pożarną należy wyraźnie podać:

- gdzie się pali – dokładny adres obiektu i jego nazwę,*
- co się pali,*
- czy istnieje zagrożenie życia ludzi, czy w rejonie pożaru lub bezpośrednim sąsiedztwie znajdują się materiały łatwo zapalne lub wybuchowe,*
- nr telefonu, z którego się mówi oraz swoje imię i nazwisko.*

UWAGA!!!

Po potwierdzeniu przyjęcia meldunku przez dyżurnego, telefonistę odłożyć słuchawkę i odczekać przy telefonie na ewentualne sprawdzenie czy meldunek o pożarze nie jest fałszywy.

W razie potrzeby (wypadek, awaria) zaalarmować:

-	STRAŻ POŻARNĄ	998
-	POGOTOWIE RATUNKOWE	999
-	POLICJĘ	997
-	POGOTOWIE ENERGETYCZNE	991
-	POGOTOWIE WODNOKANALIZACYJNE	994
-	

W przypadku niesprawności telefonu, korzystać z najbliższej znajdującego się telefonu w innym miejscu lub z telefonu komórkowego.

12.2. ŚRODKI OGŁASZANIA ALARMU

Jak podano wcześniej, alarm pożarowy ogłaszany będzie donośnym i wyraźnym okrzykiem „**UWAGA, UWAGA, - OGŁASZAM EWAKUACJĘ**”.

Po usłyszeniu sygnału - personel obiektu przerywa pracę i podejmuje działania ewakuacyjne oraz ratowniczo – gaśnicze.

12.3. AKCJA RATOWNICZO – GAŚNICZA

Organizując akcję ratowniczo-gaśniczą, do czasu przybycia straży pożarnej należy spokojnym, zdecydowanym i rzeczowym działaniem zapobiec panice, ewakuować ludzi, ustalić co się pali i jakie są rozmiary pożaru.

Równoległe z alarmowaniem straży pożarnej należy przystąpić do akcji ratowniczo – gaśniczej przy pomocy podręcznego sprzętu gaśniczego znajdującego się w pobliżu.

Do czasu przybycia straży pożarnej kierownictwo akcją sprawuje obecna na miejscu osoba, z racji pełnionych obowiązków służbowych (właściciel) odpowiedzialna za bezpieczeństwo osób i mienia w obiekcie.

Każda osoba przystępująca do akcji gaśniczo – ratowniczej powinna:

- w pierwszej kolejności przystąpić do ratowania dzieci oraz osób o ograniczonej sprawności fizycznej - przeprowadzając ewakuację z zagrożonego rejonu, a następnie pozostałe osoby,
- wyłączyć dopływ prądu elektrycznego (nie wolno gasić wodą instalacji i urządzeń elektrycznych będących pod napięciem),
- usunąć z miejsca pożaru i bezpośredniego sąsiedztwa wszelkie znajdujące się tam materiały palne, a także cenne maszyny i urządzenia oraz ważne dokumenty, nośniki informacji itp.,
- pozamykać drzwi oddzielające pomieszczenie objęte pożarem od pomieszczeń sąsiednich.

12.4. ZABEZPIECZENIE POGORZELISKA

Zarządca lub osoba imiennie przez niego upoważniona odpowiedzialna jest za:

- zabezpieczenie miejsca pożaru i wystawienie posterunku do zabezpieczenia pogorzeliska w celu zapobieżenia powstania pożaru wtórnego,
- przystąpienie do uporządkowania pogorzeliska po zakończeniu działalności komisji powołanej dla ustalenia okoliczności i przyczyn powstania i rozprzestrzeniania pożaru.

UWAGA!!

W celu zapoznania innych osób przebywających na terenie obiektu z zasadami zachowania się w przypadku powstania pożaru, należy umieścić w ogólnodostępnym i widocznym miejscu „INSTRUKCJĘ POSTĘPOWANIA NA WYPADEK POŻARU” oraz „INSTRUKCJĘ PRZECIWOŻAROWĄ”.

13. ZADANIA I ODPOWIEDZIALNOŚĆ PRACOWNIKÓW W ZAKRESIE BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO

Zgodnie z Ustawą z dnia 24 sierpnia 1991r. o ochronie przeciwpożarowej [1] właściciel, użytkownik lub zarządca obiektu jest zobowiązany przestrzegać w czasie eksploatacji obiektu wymagania przeciwpożarowe. Aby warunek ten był realizowany niezbędnym jest wyznaczenie dla wszystkich osób związanych z obiektem zakresu odpowiedzialności za zachowanie bezpieczeństwa pożarowego obiektu.

Stosownie do podziału kompetencji na stanowiskach pracy określa się zakres zadań i odpowiedzialności za zachowanie bezpieczeństwa pożarowego dla wszystkich pracowników bez względu na zajmowane stanowisko.

Należy zaznaczyć, że zakres obowiązków poszczególnych pracowników, poza określeniem charakteru świadczonej pracy zawiera także obowiązek dbałości o bezpieczeństwo przeciwpożarowe. Zatem n/w zakres odpowiedzialności za sprawy ochrony przeciwpożarowej dla pracowników należy traktować jako zakres ramowy, służący generalnie do celów szkolenia przeciwpożarowego.

Szczególną odpowiedzialność za sprawy ochrony przeciwpożarowej ponosi Rektor, który zgodnie z zapisami Ustawy o ochronie przeciwpożarowej odpowiada za bezpieczeństwo pożarowe w obiektach i osób w nim przebywających.

Wykonując swoje obowiązki poprzez podległych sobie pracowników, ma prawo scedować część odpowiedzialności oraz związane z tym obowiązki na pracowników niższego szczebla.

Zakres kompetencji, w tym przypadku powinien być jednoznacznie sprecyzowany w zakresie obowiązków pracownika i zgodny z aktualnymi rozwiązaniami organizacyjnymi oraz personalnymi w obiekcie.

13.1. ODPOWIEDZIALNOŚĆ PRACOWNICZA

WSZYSCY PRACOWNICY BEZ WZGLĘDU NA ZAJMOWANE STANOWISKO, PONOSZĄ ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA WYKONYWANIE NASTĘPUJĄCYCH ZADAŃ W ZAKRESIE OCHRONY PRZECIWPÓŻAROWEJ:

- znajomość zagrożenia pożarowego na zajmowanym stanowisku pracy oraz sposobów przeciwdziałania możliwości powstania i rozprzestrzeniania się pożaru,
- znajomość zasad postępowania w przypadku powstania pożaru,
- orientacja w rozmieszczeniu sprzętu gaśniczego i wewnętrznej sieci hydrantowej,
- znajomość warunków przeprowadzania bezpiecznej ewakuacji osób i mienia,
- udział w akcji gaśniczo-ratowniczej i podporządkowanie się kierującego akcją,
- udział w szkoleniach przeciwpożarowych,
- niezwłoczne zgłaszanie usterek mogących spowodować pożar osobom uprawnionym do ich usuwania,
- przestrzeganie obowiązujących przepisów i instrukcji bezpieczeństwa pożarowego w obszarze zajmowanego stanowiska.

Ponadto od pracowników wymaga się:

- znajomości obowiązujących przepisów i instrukcji bezpieczeństwa pożarowego oraz kontrolowanie przestrzegania tych przepisów i instrukcji,
- odpowiedzialności za stan bezpieczeństwa pożarowego użytkowanych poszczególnych pomieszczeń,
- systematycznego uzupełnianie wiedzy o ochronie przeciwpożarowej,

13.2. ODPOWIEDZIALNOŚĆ REKTORA OBIEKTU

Rektor w szczególności odpowiada za:

- nadzór nad przestrzeganiem przepisów o ochronie przeciwpożarowej przez wszystkich pracowników,
- wydawanie poleceń mających na celu usunięcie technicznych usterek zagrażających bezpieczeństwu pożarowemu obiektu,
- planowanie oraz organizację remontów, adaptacji i bieżącej konserwacji urządzeń i instalacji w obiekcie z uwzględnieniem zasad i potrzeb bezpieczeństwa pożarowego,
- kierowanie akcją ratowniczo - gaśniczą lub ewakuacją w przypadku powstania pożaru lub innego zagrożenia do czasu przybycia jednostek ratowniczych,
- współpracę pracowników z jednostkami ratowniczymi przybyłymi z zewnątrz w zakresie gaszenia pożarów, usuwania zagrożeń oraz przeprowadzania ewakuacji osób i mienia,
- wyposażenie obiektu w sprzęt ratowniczy i pożarniczy oraz środki gaśnicze,
- przygotowanie pomieszczeń obiektu do prowadzenia działań gaśniczo - ratowniczych,
- uwzględnianie w programach szkoleń tematyki ochrony przeciwpożarowej.

14. SZKOLENIE Z ZAKRESU BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO

14.1. CEL I ZAKRES SZKOLEŃ

Celem szkoleń przeciwpożarowych jest zapoznanie pracowników:

- zagrożeniem pożarowym występującym na terenie obiektu,
- przepisami dotyczącymi ochrony przeciwpożarowej,
- zasadami obsługi sprzętu i urządzeń gaśniczych,
- warunkami prowadzenia ewakuacji osób i mienia z obiektu.

14.2. ZASADY ORGANIZACJI I PROWADZENIE SZKOLEŃ

- szkolenie przeciwpożarowe nadzoruje i organizuje Rektor zakładu,
- szkolenie wstępne prowadzi osoba wyznaczona do zajmowania się sprawami ochrony przeciwpożarowej,
- szkoleniu wstępnemu podlegają osoby przyjmowane do pracy, przed przystąpieniem do wykonywania czynności zleconych.

Dopuszczenie pracownika do wykonywania czynności przed odbyciem wstępnego szkolenia jest niedozwolone.

- szkolenie okresowe organizuje Rektor angażując w charakterze wykładowcy osobę posiadającą wymagane kwalifikacje,
- szkolenie okresowe należy prowadzić w miarę potrzeb bieżących.

14.3. RODZAJE SZKOLEŃ PRZECIWPÓŻAROWYCH

Szkolenie wstępne - obejmuje zapoznanie pracowników z następującymi zagadnieniami:

- postanowienia Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego,

- zagrożenie występujące na stanowisku pracy,
- przepisy, instrukcje przeciwpożarowe,
- zasady przeciwdziałania zagrożeniom pożarowym,
- zasady użycia urządzeń gaśniczych i przeciwpożarowych.

Szkolenie wstępne prowadzi pracownik odpowiedzialny za sprawy ochrony przeciwpożarowej, przyjmując pisemne oświadczenie od pracowników o odbytym szkoleniu.

Dopuszczenie pracownika do wykonywania czynności zawodowych bez odbycia szkolenia jest zabronione

Szkolenie okresowe - organizowane w okresie 6 lub 12 miesięcy (jednorazowo w zależności od zajmowanego stanowiska) od podjęcia pracy, a ponadto powtarza się co 4 lata w związku z:

- wprowadzeniem istotnych zmian w przeciwpożarowym zabezpieczeniu obiektu,
- wprowadzeniem na teren obiektu nowych urządzeń, technologicznych, stwarzających zagrożenie pożarowe,
- zmianami przeznaczenia pomieszczeń i powierzchni pociągającymi za sobą wzrost zagrożenia pożarowego,
- zalecenia kontrolnych organów ochrony przeciwpożarowej.

Szkolenie podstawowe w zakresie ochrony przeciwpożarowej należy prowadzić w możliwie jak najkrótszym czasie, po zatrudnieniu pracownika.

Szkolenie okresowe należy prowadzić wg tematyki obejmującej cykl wykładów zawarty w szkoleniu wstępnym BHP uwzględniając tematy:

- zagrożenia pożarowe występujące w obiekcie,
- zadania i obowiązki pracowników w zakresie ochrony przeciwpożarowej oraz zapobiegania pożarom lub miejscowym zagrożeniom,
- podręczny sprzęt gaśniczy, urządzenia przeciwpożarowe i środki gaśnicze: rodzaje, miejsce rozmieszczenia oraz obsługa w przypadku użycia do gaszenia pożaru.

Słuchacze szkolenia podstawowego otrzymują zaświadczenia o ukończeniu szkolenia, które przechowuje się w aktach osobowych pracownika.

14.4. DOKUMENTACJA SZKOLEŃ

- dokumentację szkolenia wstępnego przeciwpożarowego stanowi oświadczenie pracownika (wzór załącznik nr 4),
- dokumentację szkolenia okresowego stanowi notatka osoby prowadzącej szkolenie, zawierająca datę, miejsce, wykaz uczestników i program szkolenia,
- notatkę przechowuje pracownik, osoba prowadząca sprawy ochrony ppoż. w zakładzie. Ponadto, każdy słuchacz szkolenia podstawowego otrzymuje zaświadczenie o ukończeniu szkolenia, wg wzoru stosowanego przez prowadzących szkolenie.

15. ODPOWIEDZIALNOŚĆ SŁUŻBOWA I KARNA

- za nie przestrzeganie przepisów przeciwpożarowych przez pracownika stosuje się kary dyscyplinarne, przewidziane w Art. 108 Kodeksu Pracy,

- za wykroczenia w zakresie ochrony przeciwpożarowej określone w Art. 82 Kodeksu Wykroczeń, mogą być nakładane grzywny lub wnioski kierowane do sądu grodzkiego – przez uprawnione organy administracji państwowej,
- za spowodowanie pożaru mogą być nakładane kary pozbawienia wolności – określone w art. 138 i 139 Kodeksu Karnego,

16. PRZEPISY I LITERATURA

- [1] Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 2002 r. Nr 147, poz. 1229; z późn. zm.)
- [2] Ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo Budowlane (Dz. U. z 2006 r. Nr 156 poz. 1118)
- [3] Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z 12 marca 2009 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz.U. z 2009 r. nr 56, poz. 461),
- [4] Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów i terenów (Dz.U. z 2010 r. nr 109, poz. 719),
- [5] Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 24 lipca 2009 r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych (Dz.U. 2009 r. nr 124, poz. 1030),
- [6] PN-92/N-01256/01. Znaki bezpieczeństwa – ochrona przeciwpożarowa.
- [7] PN-92/N-01256/02. Znaki bezpieczeństwa – ewakuacja
- [8] PN-IEC 60364-4-482:1993. Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych. Ochrona dla zapewnienia bezpieczeństwa. Ochrona przeciwpożarowa.
- [9] PN-IEC 61024-1; 1-1:2001. Ochrona odgromowa obiektów budowlanych.
- [10] PN-EN 1838:2005. Zastosowanie oświetlenia. Oświetlenie awaryjne.
- [11] PN-EN 671-2:1999. Hydranty wewnętrzne z węzłem płasko składanym.
- [12] PN-EN-671-3:2001. Hydranty wewnętrzne. Badania i konserwacja.
- [13] PN-B-02431-1. Kotłownie wbudowane na paliwa gazowe o gęstości względnej mniejszej niż 1
- [14] PN-B-02877-4. Instalacje grawitacyjne do odprowadzania dymu i ciepła. Zasady projektowania.
- [15] PN-B-02852:2001. Obliczanie gęstości obciążenia ogniowego oraz wyznaczanie względnego czasu trwania pożaru.
- [16] PN-ISO 8421:1997. Ochrona przeciwpożarowa. Terminologia

17. ZAŁĄCZNIKI

Załącznik nr 1 – Protokół zabezpieczenia przeciwpożarowego prac pożarowo niebezpiecznych

Załącznik nr 2 – Zezwolenie na prowadzenie prac pożarowo niebezpiecznych

Załącznik nr 3 – Oświadczenie o zapoznaniu się z zasadami bezpieczeństwa pożarowego oraz Instrukcją Bezpieczeństwa Pożarowego

Załącznik nr 4 – Oświadczenie o odbyciu szkolenia z zakresu bezpieczeństwa pożarowego

Załącznik nr 5 – Lista osób zapoznanych z Instrukcją Bezpieczeństwa Pożarowego

Załącznik nr 6 – Wykaz przeprowadzonych Ćwiczeń

Załącznik nr 7 – Plany ewakuacji

Protokół Nr

Zabezpieczenia przeciwpożarowego prac pożarowo - niebezpiecznych

1. Nazwa i określenie pomieszczenia - stanowiska, w którym przewiduje się wykonywanie prac
 2. Charakterystyka – technologia przewidzianych do realizacji prac
 3. Charakterystyka zagrożenia pożarowego, zagrożenia wybuchem oraz właściwości pożarowe materiałów palnych występujących w pomieszczeniu lub rejonie przewidywanych prac
 4. Rodzaj elementów budowlanych (zapalność) występujących w danym pomieszczeniu lub rejonie przewidywanych prac
 5. Sposób zabezpieczenia przeciwpożarowego pomieszczenia, urządzenia na okres wykonywanych prac
 6. Ilość i rodzaje podręcznego sprzętu gaśniczego do zabezpieczenia toku prac
 7. Środki i sposób alarmowania Państwowej Straży Pożarnej oraz współpracowników w razie zaistnienia pożaru
 8. Osoba(y) odpowiedzialna(e) za całokształt przygotowania zabezpieczenia przeciwpożarowego toku prac
 9. Osoba(y) odpowiedzialna(e) za nadzór nad stanem bezpieczeństwa pożarowego w toku wykonywania prac
- Osoby zobowiązane do przeprowadzania kontroli rejonu prac po ich zakończeniu (określenie ilości i częstotliwości kontroli)

Podpisy członków Komisji
(imię, nazwisko i rodzaj
zajmowanego stanowiska)

Zezwolenie Nr
Na prowadzenie prac pożarowo - niebezpiecznych

1. Miejsce pracy
(pomieszczenie, stanowisko)
2. Rodzaj pracy
3. Czas pracy: dnia..... od godziny do godziny
4. Zagrożenie pożarowe w miejscu pracy
5. Sposób zabezpieczenia przed możliwością zainicjowania pożaru, wybuchu.....
6. Środki zabezpieczenia:
 - a) przeciwpożarowe
 - b) BHP
 - c) inne
7. Sposób wykonywania pracy
8. Odpowiedzialni za:
 - a) przygotowanie miejsca pracy, środków zabezpieczających i zabezpieczenie toku prac pożarowo-niebezpiecznych:
 Nazwisko..... Wykonano
 - Podpis
 - b) wyłączenie spod napięcia:
 Nazwisko..... Wykonano
 - Podpis
 - c) dokonanie analizy stężenia par ciecchy, gazów, pyłów:
 Nazwisko..... Wykonano
 - Podpis
 - d) stosowanie środków zabezpieczających organizację pracy i instruktaż:
 Nazwisko..... Wykonano
 - Podpis

UWAGA: niepotrzebne skreślić

9. Zezwalam na rozpoczęcie prac:
(zezwolenie może nastąpić po złożeniu podpisów przez osoby wymienione w pkt. 8)

.....
(podpis wypisującego)

.....
(podpis Przewodniczącego Komisji)

10. Pracę zakończono dniagodzina
- Wykonał
11. Stanowisko pracy i jego otoczenie sprawdzono i nie stwierdzono zaniedbań i okoliczności mogących zainicjować pożar.

Stwierdzam odebranie robót:

Skontrolował:

.....
(podpis)

.....
(podpis)

.....
(pieczęć nagłówkowa)

Szczecin, dn.

OŚWIADCZENIE

Ja niżej podpisany(a):

Zatrudniony(a) na stanowisku:

Zapoznałem(am) się w dniu:

Z przepisami przeciwpożarowymi obowiązującymi w zakładzie oraz zapoznałem(am) się z Instrukcją Bezpieczeństwa Pożarowego i zobowiązuję się do przestrzegania zawartych w niej zaleceń.

.....
(Imię i Nazwisko pracownika)

.....
(podpis pracownika)

.....
(imię i nazwisko pracownika)

.....
(stanowisko)

Liczba porządkowa:

OŚWIADCZENIE

Ja niżej podpisany (a), niniejszym oświadczam, że zostałem (am) zapoznany (a) na szkoleniu okresowym z następującymi zagadnieniami:

1. Podstawowe przepisy dotyczące ochrony przeciwpożarowej.
2. Zagrożenie pożarowe występujące w obiekcie.
3. Zadania i obowiązki pracowników w zakresie zapobiegania pożarom.
4. Zadania i obowiązki pracowników na wypadek powstania pożaru.
Organizacja i zasady prowadzenia ewakuacji ludzi i mienia.
5. Podręczny sprzęt gaśniczy, urządzenia przeciwpożarowe, środki gaśnicze.
6. rodzaje, rozmieszczenie oraz zasady użycia sprzętu gaśniczego w przypadku powstania pożaru.

.....
(podpis pracownika)

.....
(podpis szkolącego)

.....
(miejscowość i data)

Przeprowadzone ćwiczenia na obiekcie

DATA PRZEPROWADZONYCH ĆWICZEŃ	PRZEPROWADZAJĄCY ĆWICZENIA (ADMINISTRATOR LUB STRAŻ POŻARNA)	UWAGI DOTYCZĄCE PRZEBIEGU ĆWICZEŃ

(Aktualizować na bieżąco)